

DIRVA

LENKIJOS RAIDA

PRAMONĖS VADOVŲ LAIMĖJIMAS

Pakartotinai kalbėti šioje vietoje apie Lenkijos įvykius atrodytų kiek per daug. Kol kas dar ne aišku kiek jie turės įtakos ir patį kraštą ir jo kaimynus. Antra vertus, sutinkant su pažiūra, kad pakeitimų Sovietijoje ir jos satelitų tarpe gali laukti tik iš vidaus, bet ne 'iš lauko', įvykiai Lenkijoje gali parodyti kokios įvykių raidos galima tikėtis sovietiniame bloke. Už tat prie jų dar kartą sustojame.

Pirmas tuojau į akis krintantis faktas yra tas, kad sovietinėms sistemoms visuose varijan-

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

tuose iki šiol nepasisekė susitvarkyti su ūkinėmis problemomis. Ir labai galimas daiktas, kad nepasitenkinimas materialinio gyvenimo sąlygomis greičiau prives prie jos sunaikinimo negu, sakykim, asmeninės laisvės troškimas. Kiekvienu atveju Lenkijoje kol kas prie visų reformų privedė ne intelektualų bruzdėjimas bet proletariato geresnio gyvenimo norėjimas.

Kad tai geriau supratus, sustokime kiek prie Lenkijos ūkio struktūros. Vadinamas 'lenkiškas kelias' ir socializmo atpalaidavo ūkininkus iš nekenčiamų kolchozų, tačiau žemės ūkio produkcija yra labai žema. Lenkija, kuri prieš antrą pasaulinį karą eksportavo žemės ūkio produktus, dabar daugumą jų importuoja. Mat, 64% visų ūkių yra mažesni kaip 5 hektarai ir ūkiškai jie labai nenašūs. Bet 70% lenkų dar verčiasi žemės ūkiu, kas parodo jos pagrindinę problemą -- jai reikia daugiau pramonės. Šiandien Lenkijoje -- vienintelėje Rytų bloko valstybėje -- yra per 300.000 bedarbių ir vyriausybė skatina laikiną emigraciją, leisdamą darbo užsienyje ieškoti tik vienai pusei jaunos šeimos. Sakoma, kad bedarbių skaičius dar daugiau padidėtų, jei įmonės atleistų jai nereikalingus darbininkus, tokių esą apie 20%.

Ūkinę būklę geriausiai pavaizduoja sekan tieji skaičių palyginimai. Vakaru Vokietijoje nuo 1962 metų iki dabar atlyginimai pakilo 80%, kainos -- 20%, Rytų Vokietijoje atlyginimai per aštuonis metus pakilo tik 30%, bet kainos paliko maždaug tos pačios. Tuo tarpu Lenkijoje atlyginimai pakilo tiek pat, kiek Rytų Vokietijoje t.y. 30%, tačiau su paskutiniu pakėlimu kainos pakilo 25%. Kas pratiškai parodo, kad Vakaru Vokietijos gyventojai nepaisant kainų kilimo šiandien gali daugiau išsigyti gėrybių negu prieš 8 metus, tas pats mažesniu santykiu tinka ir Rytų Vokietijos gyventojams, bet lenkai praktiškai negali pasidžiaugti nė mažiausia pažanga.

Negali sakyti, kad Lenkijos supramoninio proceso nedarytų jokios pažangos, šiandien Lenkijos pramonės produkcija jau pralenkia Kanados, tačiau nevykęs planavimas pateikia nemažai staigmenų. Lenkijoje, jei turi pakankamai pinigų, lengviau nupirkti televizorių negu... šakę, elektrinę siuvimo mašiną, negu adatas. Čia tenka pastebėti, kad Len-

kijos pramonė yra daugiau valdoma iš vieno centro negu kitų sovietų satelitų, ji daugiausiai panaši į sovietų.

Vienintelis šviesus taškas tame tamsiame vaizde buvo tik Katavicių valvadija. Iš dalies dėlto, kad tai buvusi Vokietijos Silezija, kur prieš karą buvo žymi pramonė. Toji valvadija, kuri apima tik 3,1% Lenkijos ploto, bet kurioje gyvena per 11% jos gyventojų, (apie 4 milijonus), pateikia 90% Lenkijos akmens anglių, 87% viso švino produkcijos, 80% -- cino, 50% elektros energijos ir 50% Lenkijos plieno. Tokia pramonės koncentracija, savime aišku leidžia jai geriau gyventi negu likusiai Lenkijos teritorijai.

Toje valvadijoje, kaip partijos pareigūnas, savo politinę karjerą padarė dabar Gomulką pakeitęs Gierek. Mes jau minėjome, kad jis savo jaunystę praleido Prancūzijoje ir Belgijoje, dalyvaudamas tų kraštų komunistų partijose. Į Lenkiją jis grįžo tik 1946 metais.

Gierek jau atstovavo kitą komunistų kartą. Klasių kova jis jau nebesidomėjo, jis buvo ir yra pragmatikas, kuriam rūpi geriausiai išnaudoti susidariusią padėtį. Žinia, jis komunistas, tačiau ūkinėje srityje noris naudotis, kur jie naujingi, 'kapitalistiniiais' metodais. Žinia, visa Lenkija nėra Katovicių valvadija, tą patį padaryti žymiai platesniu mastu ir kitose sąlygose yra žymiai sunkiau. Juo labiau, kad ūkinė būklė yra kritiška. Kainų pakėlimas nėra populiarus priemonė ir Gomulkos režimas tai žinojo. Vyriausybė tačiau tikėjosi, kad tą karčią piliulę visuomenė nurys nelabai raukdamasi, maloniai su jaudinta Lenkijos politiniu laimėjimu -- Vakaru Vokietijos sutikimu su dabartinėmis Lenkijos sienomis. Faktinai Lenkijos politbiuras sutartį su Vakaru Vokietija planavo jau vasarai ir tuoj po jos kainų pakėlimą. Tačiau derybos dėl jos užtruko iki žiemos ir kainų pakėlimas sutapo su Kalėdų šventėmis, kas davė ekstraktinio paskutinėm riaušėm.

Maskva Lenkijos įvykius, aišku, sekė su didžiausia įtampa ir Kremlius valdovai be abejo yra patenkinti, kad riaušės buvo likviduotos pačių lenkų saugumo įstai-gų nepaprastai žiauriomis priemonėmis. Maskva tikisi, kad Gierek ir jo šalininkai bus jai ištikimi, nes praktiškai neturintys galimybių. Tą faktinai supranta ir lenkai, įskaitant ir kardinolą Wiszinskį, kuris Kalėdų proga kalbėjo labai rami-

sol. Lilija Šukytė

LILIJOS ŠUKYTĖS NAUJI LAIMĖJIMAI

EMILIJĄ ČEKIENĘ

Mūsų gerai pažįstama Metropolitan operos solistė Lilija Šukytė praeitą pavasarį po sekminų pasirodymą New York'e Violetos rolėje Verdi La Traviata operoje, išvyko į Muencheno valstybinę operą, nenutraukdama tačiau ryšių bei sutarčių ir pasilikdama taip pat ir toliau Metropolitan operos pagrindinių solisčių sąrašą, įgydama tarptautinės solistės vardą.

Prieš pat Kalėdas gruodžio mėnesį ji grįžo į New Yorką ir Metropolitan operoje dainavo Gluck'o Orfeo ed Euridice operoje, gruodžio 19 ir 24 dienomis vakariniuose spektakliuose Euridice rolę, apie kurios atlikimą didžiojo New York Times dienraščio gruodžio 21 d. muzikos kritikas taip rašė:

"Titularines roles dainavo du sopranai: Ruza Baldani ir Lilian Sukis.

nančiai. Pagaliau ir naujame politbiure yranarių su sekretorium saugumo reikalams gen. Moczar priešakyje, kurie ieškos Maskvos pagalbos atsverti Giereko populiarumą, jei tas ilgai išsilaikys. Na ir pati Maskva turi ūkiškų bėdų, panašių į Lenkijos, neaišku kiek ilgai ji dar galės nudelsti didesnių ūkiškų reformų pravedimą.

Vienu žodžiu, Lenkijos įvykių raida kol kas parodė, kad susidariusi situacija verčia ieškoti naujų kelių ir metodų, kas vėl veda prie noro galvoti pragmatiškai. Ir jei bandoma pasiklausyti sveiko proto, jau gerai, nes dabartinė sistema prieštarauja bet kokiam sveikam galvojimui.

Baldani ir Lilian Sukis pirmą kartą ši sezoną dainavo titularines roles Orfeo ed Euridice Metropolitan operoje. Euridice (Lilija) šioje operoje mažiau dainuoja. Miss Sukis šią rolę puikiai perdavė ir jos asmeniškai išvaizda buvo nuostabi graži".

Į šį pastatymą buvo atsilankę nemaža lietuvių. Be to, ji čia dalyvavo televizijos programoje ir bažnytiniam koncerte atliko Mozarto kūrinį.

Pažvelkim, kur ir kaip Lilijai sekėsi nuo praeito pavasario iki šiol, kada ji vėl aplankė New Yorką. Pasiskaičius Europos laikraščių recenzijas, malonu lietuviui išgirsti, kad per tą laikotarpį Lilijai sekėsi puikiai. Pirmiausia dalyvavo Cusi Fantutte filme pagrindiniam Fiordiligi vaidmenyje. Filma turėjo didelį pasisekimą. Po to Lilija debiutavo vakarų Berlyne Fiordiligi rolėje. Vienos valstybinės operos, Austrijos Violetos rolė ir Muenchene per tą laiką dainavo Violetą -- Traviatą, Mimi -- La Bohemoj, Liu -- Turandot, Michaelą -- Carmen ir Paminą -- Sauberflote operose. Dabar ruošiasi Sevilijos rolei Mozarto operoje Titus, kuri bus statoma per Muencheno "Festspiele".

Š. m. kovo mėnesį Lilija dainuos Margaritą Fausto operoje ir tuo pat metu Kanados sostinėje dainuos su simfoniniu orkestru Bacho kantatas, kurių dar niekur nėra dainavusi, bet pasirodys jos vien dėl muzikos disciplinos, kad išmokyti Bacho stilių.

Vėliau šiais metais ji atvyks vėl į Metropolitan (Nukelta į 2 psl.)

Sovietų atstovo Venezueloje nuotykių...

Lygiai savaitę prieš Kalėdas, Rudolf Petrovič Chliapnikov buvo oficialiai paskirtas Sovietų Sąjungos Chargé d'Affaires ad Interim Venezueloje, tuo baigėsi ilgos ir sunkios derybos dėl diplomatinio santykių užmezgimo tarp Venezuelos ir Sovietų Sąjungos. Ryšiai buvo nutraukti prieš maždaug 15 metų ir per tą laiką buvo padėta daug pastangų jiems atnaujinti. Tačiau Venezuelos vyriausybės viena po kitos susilaikė nuo tokio žygio, kurs aiškiai būtų nepopuliarus ir būtų galėjęs pakenkti rinkimų metu partijoms.

Nežinrind, to, dabartinės vyriausybės rinkimų obalsių tarpe buvo šūkis: "Atnaujinkime diplomatinis ryšius su visomis valstybėmis". Šūkis buvo taikomas Peru ir Argentinos atvejams, tačiau į "nutraukti ryšių" tarp tuo pačiu automatiškai įėjo ir Sovietų Rusija. Rusai tokios auksinės progos negalėjo praleisti. Buvo pradėtos kalbos apie ryšių užmezgimą ir balandžio 16 d. buvo sutarta ryšius atnaujinti.

Bet reikalai vėl užkliuvo. Spauldoje pasirodė balsų esą Sovietų Rusija ruošiasi siųsti į Venezuelą labai gausią diplomatinę misiją, o Venezuela norėtų, kad abiejų kraštų diplomatinės reprezentacijos būtų sudarytos visiškai vienuodu sąstatu. Derybos vėl užsitęsė apie 8 mėnesius.

Gruodžio 17 d. vienas Venezuelos Užsienio Reikalų Ministerijos pareigūnas pranešė spaudai, kad nuo šios dienos Venezuela paskyrė savo Charge d'Affaires Maskvoje, o rusai tuo metu skiria draugą Chliapnikovą Charge d'Affaires pareigoms Caracase. Tolimesnis apsisprendimas diplomatais įvyks palaipsniui, simuliškai ir vienodai abiejose šalyse.

Chliapnikovo paskyrimas yra faktinis rusų pasiuntinybės įsteigimas Venezueloje. Greičiausiai buvo numatyta, kad Kalėdinių švenčių įkarštyje paskyrimas praeis veik nepastebėtas, ir iš tiesų taip įvyko.

Venezueliečiai turi patarėlę: "Žmogus siūlo, o Dievas dalykus sutvarko taip, kaip jis panorė". Taigi ir šįkart, dalykai susitvarkė savaip. Tylo mis atidaryta pasiuntinybė netikėtai pagarsėjo, kai dieną po jos oficialaus įsteigimo venezueliečiai nustebę išgirdo, kad sovietų atstovas važiuavo girtame stovyje ir vidurnaktį susidūrė su kita mašina, sužeidė vieną moterį, išbuvo keltą valandų policijos (Nukelta į 2 psl.)

Šiandien ir rytoj

BAIGIANTIS metams matėme plačioje amerikiečių spaudoje įvairių pavadinimų raportus. Tai raportai ir apyskaitos apie suteiktas labdaros pašalpas įvairiausioms organizacijoms. Centrinės šalpos organizacijos kaip UNITED CRUSADE plačiausiu mastu surenka šimtus milijonų dolerių, ir metų bėgyje išdalina tas gausias aukas pašalpos prašančioms organizacijoms. Į tas pašalpas pretenduoja ir gauna milžiniškos įstaigos, kaip Salvation Army, skautai, ligoninės ir senelių namai. Lygiai ir mažos, lokalinio pobūdžio organizacijos būna gausiai sušelpiamos.

Tarp jų matome, kad koks nors lokalinis "vaikų orientacijos klubas" išgauna keliolika tūkstančių dolerių. Yra, taip pat daugybė etninių sąjungų ir klubų, kurie gauna dideles pašalpas. Iš visų, tokių etninių organizacijų, žydų organizacijos, bendrinės ir lokalinės, gauna stambias iki šimto tūkstančių dolerių siekiančias pašalpas. Žydai yra gerai suorganizuoti ir plačiai naudojami ta kiekvienam auklėjamam -- labdariniam darbiui skirta organizacija.

Pašalpai gauti reikia tam tikrų kvalifikacijų ir tam tikrų čarterių. Visa tai su legalinių reikalų žinovu talka nesunku padaryti. Visa tai atlikus lietuvių organizacijoms skirtos pašalpos išlaikytų vaikų mokyklas, senelių namus, įvairiausių atvejus, kur įvelta labdarė ir auklėjimas.

Tereikia tik turėti kvalifikacijas gauti pašalpas. Turimomis žiniomis tokioms pašalpoms kvalifikuotos netgi organizacijos, planuojančios apylinkės gyvenimą gerinančias sąlygas (planning clubs).

Šios rūšies organizacijas, kurios būtų kvalifikuotos veikti su United Crusade pašalpomis turi planuoti ir steigti Lietuvių Bendruomenė. Tai būtų našus darbas, turįs daug perspektyvų ir plačią veikimo plėtrą. Tikrai, tikrojo žodžio prasme, mūsų apsilėidimas vis sulaukė mus nuo to gaivaus šaltinio.

■ Europos lietuviai

LIUDAS VISMANTAS

LIETUVIŲ ŽODIS PAVIRTO LAIKRAŠČIU

Vienas iš gausybės lietuvių biuletenių, kurie išeina V. Vokietijoje, "Liaudies žodis" pakeitė pavadinimą ir nuo š.m. gruodžio mėn. pasirodė kaip laikraštis. Tai ankstyvesnio bendruomenio biuletenio "savi" tęsia. Laikraštį redaguoja tas pats redaktorius, buvęs Stuttgarto apylinkės pirmininkas K. Šimanauskas. Jį leidžia Lietuvybės palaikymo darbuotojų ratelis. Siuntinėjamas visiems lietuviams, kurių adresai žinomi, nemokamai.

Tenka pasidžiaugti, kad laikraštis, nors nėra didelis, bet sumaniai redaguojamas. Straipsniai neilgi, aktualūs, jų turinys įvairus. Pats redaktorius vedamajame iškelia VLB statuto peržiūrėjimo reikalą. Be kitko jis rašo: "Statutas bus tobulas, kada išnyks jame visi neaiškumai ir netikslumai... Neaišku, kas turės teisę išduoti nario knygelę: ponia va susidarytų, jei knygelė išduotų, kaip iki šiol buvo, Kr. valdyba, nes prieš apylinkės susirinkimą įstojes nariu, dar neturi susirinkime sprendžiamo balso, kol negaus knygelės, o tai labai yra svarbu. Taip pat negalima varžyti laisvės priklausyti tai apylinkėi, kuri jam yra arčiau širdies. Taryba turės nuodugnai persvarstyti ir rinkimų nuostatus, kurie yra būtina reikalingi pataisų, jei norima išvengti buvusio rinkimų skandalo".

Kitame straipsnyje "Pabrango spauda (?) " raginama prenumeruoti laisvąją lietuvių spaudą, nežiūrint, kur ji išeina. Politiniu požiūriu pagirtina, kad pagerbta latvių tauta, kovojanti dėl savo nepriklausomybės. Dviejuose straipsniuose iškelti Brazilskų ir Simo Kudirkos aktualūs klausimai.

Laikraštį puošia meniniu požiūriu "Vytis", jaunos dailininkės Sigutės Eidukonienės skoninga antrašė vinjetė ir įvairios iliustracijos.

Kaip idėjinis leitmotyvas galėtų būti Igno Šmigelskio eilėrašcio posmas:

Tremtyje meilė neatšalo
Tėvynės broliams pavergtiems, -
Ir kovą tęsiau ligi galo,
Kol laisvė vėl sugrįš visiems.

Linkime šiam laikraščiui augti ir išsilaikyti tol, kol bus atkovota Lietuvos valstybinė nepriklausomybė.

* Rastatte susiorganizavo lietuvių moterų klubą, kuriam vadovauja P. Rugulienė, buvusio ilgamečio apylinkės pirmininko žmona.

* Hanau apylinkėi vadovauja energingas pirmininkas Kemeraitis, kurio dėka sustiprėjo lietuvių veikla. Gruodžio 27 d. apylinkės valdyba suruošė pobūvį, kurio programą atliko mažieji lietuviukai.

* Rendsburg apylinkė nustojo veikusi. Jos ilgametis pirmininkas K. Maceika dėl susilpnėjusios sveikatos pasitraukė iš pareigų, o kito vadovo apylinkėje nebeatsirado.

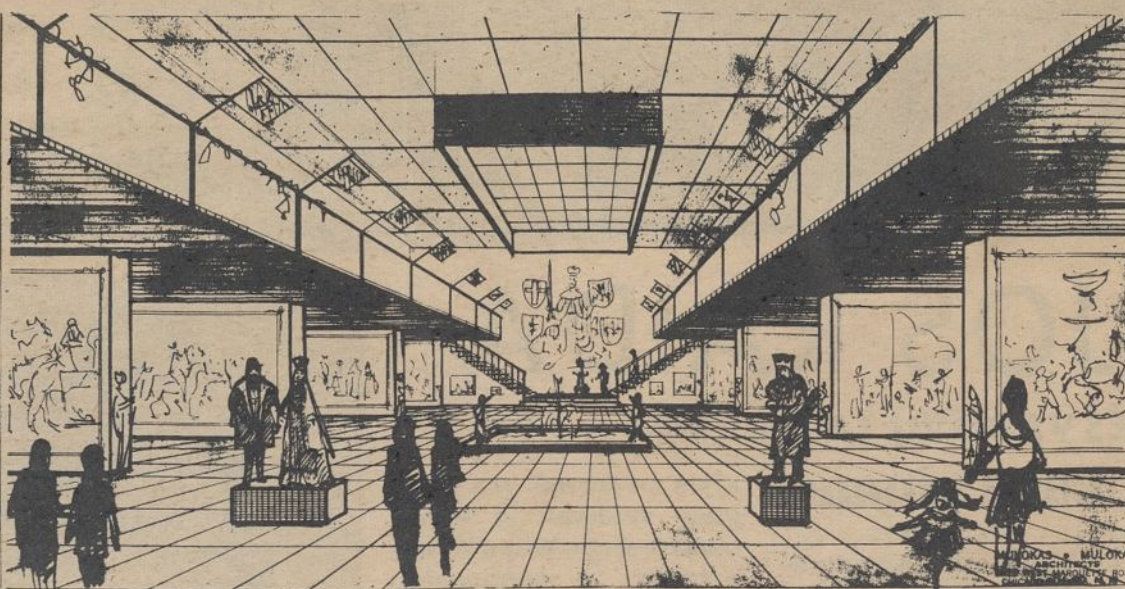
* Prof. dr. A. J. Greimas dalyvavo Milano instituto Gemelli 10 m. sukakties minėjime ir taproga laikė paskaitą. Taip pat jis atsilankė ir į Paduvos universitetą, kur skaitė kelias paskaitas. A. Greimas yra pakviestas moksliniu direktoriumi prie Urbino u-to steigiamo tarptautinio semantikos ir lingvistikos instituto.

* Gruodžio mėn. Galerie de Seine įvyko dailininko P. Gailiaus piešinių ir grafikos paroda. Joje buvo išstatyta O. Milašiaus kūrinių "Jūros" iliustracija ir dar 4 Milašiaus poemos "Žemės" vaizdai.

* Coventry (Anglijoje) gyvenanti dailininkė Genovaitė Johnstonienė plačiai reiškiasi parodose. Šiuo metu Coventrio Kongoni galerijoje vyksta jos vienos paveikslų paroda, kurioje yra išstatyti 27 paveikslai, kai kurie iš jų sukurti nauja lako technika. Numatoma Vasario 16 d. proga suruošti pospaveikslų parodą Lietuvių namuose Londone.

* Paryžiuje lietuviškai pamaldos yra laikomos kiekvieno mėnesio pirmąjį sekmadienį. Jas laiko kun. J. Petrošius. Į pamaldas atsilanko apie 50 žmonių, daugelis iš tolimų vietovių. Popamaldų būna pasitarimai lietuviškais reikalais ir vairsės. Tai puiki tautinė jungtis.

* Dr. A. Maceina, Muensterio u-to profesorius, parašė naują knygą "Bažnyčia ir pasaulis", kurią platina Lietuvių sielovada (Bad Woerishofene).

Architekto Rimo Muloko projektas naujiems Balzeko lietuvių kultūros muziejaus rūmams, kuriems pastatyti jau telkiamos lėšos, parduodant taip vadinamas "plytas", kurių kaina yra 10 dolerių. Muziejaus įsteigėjas, savininkas ir direktorius Stanley Balzekas, Jr. su ponia sausio 31 d. 5 val. vak. Chicagoje, The Beverly Country Club patalpose, muziejaus penkerių metų sukakties proga rengia iškilmingus pietus su menine programa.

Venezueloje...

(Atkelta iš 1 psl.)

nuovadoj ir žadėjo įteikti Venezuelos valdžiai oficialią protesto notą. Vienas TV reporterių dargi pabrėžė: "antrą dieną po inauguracijos, jau mums nori siųsti protesto notą".

Kitos dienos laikraščiai, radio ir televizija lenktyniaudami, linkniavo Chliapnikovo pavardę. Pasirodė, kad 12:03 val. nakties, Chliapnikovo proletariškas Chrysleris (made in USA) sutriuškino vienos gėlių pardavėjos Volkswageną. Gėlių pardavėja italė Patty, buvo sužeista. Policija nugabeno sužeistąją italę ir sovietų atstovą į artimiausią ligoninę. Ligoninėje italėi buvo susiūstas suža lotas veidas, o sovietų diplomatus buvo padaryta kraujo analizė, kurios metu buvo rastas 07/1000 alkoholio kiekis. Čia neabejotinai paaiškėjo sovietų pranašumas: reporteris nurodęs analizės davinius pagarbiam pridėjo, kad su tokio alkoholio kiekiu paprastas žmogus jau nuvirsta nuo kojų, bet Chliapnikovas ne tik nenuvirto, bet dargi reikalavo, kad jam būtų gražinta mašina. Tiesa, vėliau policija pranešė, kad važiuojamui jis leidimo neturėjo.

Nežinodami ką su tokiu diplomatu daryti, policininkai jį nusigabeno į susisiekimo policijos nuovadą. Čia Chliapnikovas parodė daug energijos ir laikraščiai plačiai aprašė kiekvieną jo elgesio detalę. Jis išvažiavo iš nuovados tik tada, kai jau buvo "išvažiutiname stovyje". Paaiškėjo, kad pasirašydamas nuovadoje surašytą protokolą, jis užtikrino, kad jis netrukus patieks Venezuelos Užsienio Reikalų Ministerijai protesto raštą. Plačiai skaitomas laikraštis "El Uni-

versal" aprašinėjo vie no liudininko pasakojimą, kaip Chliapnikovas dar nuovadoj sėdėdamas ispaniškai redagavo protesto raštą Venezuelos valdžiai.

Kai reporteriai vėliau apspito viešbučio laiptais nusileidžiantį Chliapnikovą, ir prikišę jam mikrofonus apibėrė klausimais, svarbiausias klausimas buvo: "Ką jūs vakar veikėte?" Chliapnikovas atsakė ispaniškai su stipria rusiška tarena: "Vakar mes visi šventėme Bolivar mirties sukaktį". Užklaustas apie protesto notą, atsakė, kad jis jau kalbėjo su Užsienio Reikalų Ministerija ir protesto notos nebus...

TV reporteris neaplenkė sužeistos italės. Ši pareiškė, kad sovietų diplomatas važiuo su užgesintom šviesom. Sankryžioje ji tikrai spėjo pamatyti ant jos užlekiantį juodą daiktą. Tuo po katastrofos ji girdėjusi vieną vyrą sakant, kad tas diplomatas buvęs girtas.

L. Šukytė....

(Atkelta iš 1 psl.)

tan operą gruodžio 16 d. ir bus iki 1972 m. sausio 26 dienos ir dainuos Neddos pagrindinę rolę Pajacuose. Kaip matome, Lilija šiuo metu yra pastoviai išikūrusi Muenchene, bet nuolatinė dainininkė ir Berlyne, Vienoje ir Frankfurte, kur šiais metais ji pakviesta Cosi Fan Tutte premjerai, o taip pat ir Metropolitan operoj New Yorke.

Pažvelkim, kaip apie mūsų iškiliąją lietuvaite atsiliepia vokiečių spauda. Tai tik viena iš pasakutinių recenzijų 1970 m. lapkričio 28 d. "Muenchner Merkur", kur tarp kitko rašo:

Kas Traviatą nelaiko Verdi stipriausiu kūriniu, kam ši opera per daug asarota ir atrodo dirbtina, kas šios operos socialią kritiką perdėta jaučia, šie visi žmonės galėjo savo nuomonę vakar pakeisti: jautrūs artistai vaidino ant scenos ir veikalo so-

■ Laiškai Dirvai

DĖL PAMINKLO
SIMUI KUDIRKAI

J. Gliuda savo straipsnyje "Paminklas Simonui Kudirkai" (š.m. gruodžio 23 d. Dirva) visiškai teisingai tvirtina, jog "Simas Kudirka jau yra istorinė asmenybė" ir siūlo štai ką: "Masinė kampanija, reikalaujanti Vigilant kuteriui su teikti Simono Kudirkos vardą ne tik be pasekmių. Tik kiekvienas privalo to siekti, reikalaujanti, rašyti ir raginti rašyti".

Šis siūlymas mane apstulpino! Juk kaip tik ant Vigilant kuterio denio įvyko šiurpulingoji Simo Kudirkos tragika, Ant

Jeigu audra ištikus verstų stulpą vieną
Iš tų, kurie prilaiko mūsų namo sieną,
Namas negrius -- iš baimės jūs neišlakstykit,
Tik vieton ano stulpo tąją pačią dieną
Tuoį kitą statykite!

Jeigu žūtų iš rankos priešo, ar likimo
Viens tu, kur augin garbė, dvasią jūs kilimo,
Rimkit -- tegul jūs širdis drąsime neatstoja,
Tiktai, ką anas darė vyrs pasišventimo,
Tegul kits kartoja!

Koksai nuostabus supuolimas: lyg tyčia to testamento ir Lietuvos himno autoriaus bendravardis -- Simas Kudirka -- dabar, jau bemaž po 75 metų, iškiltų kaip mūsų tautos stulpas ir didvyris -- kankinys!

S. Kudirkos kruvinoji auka žiebė tiek pavergtųjų, tiek ir laisvųjų lietuvių patriotinę rensansą. Dar daugiau: toji auka pažadino ir amerikiečių tautinę sąžinę bei patriotizmą. Įsidėmėkime ir širdin įsidėmėkime: Prezidentas R. Nixonas, didžioji JA Valstybių spauda, televizija ir radijas aiškiai stojo mūsų pusėn!

Istorinis Simo Kudirkos žuolis į laisvę pagaliau sulaužė tą

ciali kritika savaime išryškėjo. Trys Mozarto dainininkai dainavo Verdi ir čia visa pasisekimo paslaptis.

Lilian Sukis, pereitų metų Mozarto "Fiordiligi", yra nuostabiai disciplinuota menininkė -- visuomet Mozartas buvo ir bus sunkiausia mokykla. Ji niekuomet neaukoko muzikos ir muzikinės frazės, kad išgautų pigius efektus. Ji parodė, kad Verdi turtėja nuo Mozarto supratimo, ji pasiduoda Verdi frazėms ir veda jas su milžinišku autoritetu. Po spektaklio trapiajai Lilian Sukis buvo sukelta didžiulė ovacija. Publika suprato, kad ši dainininkė išvedė Violetos rolę nenusilenkdam pigiai manierai ir tuo pačiu pakeldama publikos skonį.

Lilian Sukis yra tobulai suaugusi Violetos partijai. Jos planissimo yra kaip sapnas. Jos scena su tėvu Žermonu buvo pilna aristokratijos ir švelnaus skausmo. Pasakutinis veiksmas išsiskyrė savo sergančiu klaidėjimu -- tai buvo nuostabi vaidyba. (Beate Kayser).

Mums visiems belieka tik džiaugtis Lilijos pasisekimais. Be to, Lilija laisvai kalba, rašo ir dainuoja keturiom kalbom: lietuvių, anglų, vokiečių, prancūzų, o dainuoja dar ir italų.

Gruodžio 29 d. Lilija išskrido atgal į Europą.

nelemąją tylos suokalbę. Didžio dėkingumo verti ir lietuviai studentai, kurie patys pirmieji paleido žaibus ir perkūnus, kad pabūtų ir tie, kurie iki šiolei mums buvo abuoji ar net visiškai ignoravo. Mūsų jaunimas vien tik šiuo savo užmoju nutildė tuos, kurie jį kritikavo ir priekaištavo, ar net nurašinėjo į nuostolius...

Manau, kad pats tinkamiausias Simui Kudirkai paminklas bus pastatytas tada, kai kuris nors Coast Guard laivas paskatins ir drąsiai įvykdys iš sovietų vergijos bėgančiojo išgelbėjimą, suteikiant jam saugią JA Valstybių globą. Čia nesvarbu, kokios tautybės toks pabėgėlis bebūtų: lietuvis ar žydas, latvis ar lenkas, rusas ar ukrainietis. Tik toksai laivas bus vertas išdidžiai vadintis Simo Kudirkos vardu.

Vigilant -- no! Simas Kudirka -- yes!

K.Ž.
Cleveland

LITHUANIA 700 YEARS stambus veikalas anglų kalba apie Lietuvą. 460 psl. Redagavo dr. A. Gerutis. Išleido Lietuvos Nepriklausomybės Fondas. Užsiskaitant tiesiog iš leidėjų 10 dol. Normali veikalo kaina 12 dol. Čekius rašyti ir užsakymus siųsti: Lithuanian Independence Fund, Inc., 87-80 96 St., Woodhaven, N. Y. 11421.

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

K a i n o s ž e m o s — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

DIRVA THE LITHUANIAN NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA IŠEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŲA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAUS PRASANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

SOVIETINIS IMPORTAS OKUPOTON LIETUVON

Savo laiku, pirmosios okupacijos metais, iš Sovietijos į Kauno stotį atvyko traukinys, vagonuose buvo pakrauti... arbūzai. Traukinys važiojo ilgai, dienos buvo karštos, arbūzai buvo sugedę. Ant kai kurių vagonų sidabro plakatai: badaujančiai Lietuvai.

Šį kartą mes kalbame apie kitą sovietinį importą okupuotą Lietuvon. Tas importas suka tikruosius valstybinio organizmo ratus. Tas importas sudaro gyvenimo ašį, apie kurią satelitiniais manevrais sukasi stambūs ir smulkūs pristaikėliai, kvailingai, gogolinio tipo arivistai ir kvailiai. Šis importas tai sovietinės sistemos augintiniai, kurie yra režimo atrama. Kilkę iš Sovietijos, jie labiau patikimi už tokius pat komunistus ir veikėjus, kilusius iš Lietuvos. Kilkę iš Lietuvos, ir dargi visą amžių praleidę Lietuvoje, yra tas elementas, kuris gali turėti savo ideologijoje vis neišnykstančių buržuazinių pasaulėžiūrų nuosėdų. Todėl svarbiuose valstybinio aparato postuose mes atrandame keistų ir paslaptingų figūrų, kaip Juozas Maniusis, LTSR ministrų tarybos pirmininkas. Turis tipingą lietuvišką pavardę, kilęs, gal būtų, iš lietuviško kaimo Gudijos teritorijoje, Maniusis visą savo brendimo laikotarpį praleido tarybinėje Rusijoje. Jis ir yra tas patikimasis elementas, kuris gali be nuokrypų vadovauti komunisto statybai.

1944 metais jis buvo at rastas ir importuotas Lietuvon. Čia jis tuoj pat atsiranda rikiuojančiose ir vadovavimo vietose -- politinėse gradacijose ir valstybės administracijoje.

Ar tai tipas lietuvių, kuris pargrižo Lietuvon talkinti lietuviams? Ar jis yra Lietuvos patrioto tipas, kuris Lietuvos atvejį bent instinktyviai laikys primatu? Ar jis turi šiltą sentimentą savo protėvių kraštui, jeigu tikėti, kad jis yra lietuvių kilmės neprisidengęs lietuviška pavarde?

Jo pareiškimai savo spaudai atidengia jo sovietinio prievaiždos pareigas. Jis neatskiria Lietuvos nuo SSSR. Kiek vienas jo sakiny spindi pastanga risti lietuvių sąmonę su "plačiuoju savo kraštu". Lietuvos egzistencijos be SSSR egzistencijos jis vi-

siškai nesupranta. Jis kalba štapais, tipiniais sovietiniais lozungais išsireikimuose. Taip, Švyturio žurnale, interview tekste jis posteringauja tuštybėmis ir tvirtinimais: tarybų valdžios metais neregėtai suklestėjo lietuvių tautos kultūra, smarkiai išaugo respublikos gyvenimo kultūrinis lygis... Įgyvendinant Vladimiro Lenino priesaiką, įpareigojančią padaryti kultūros lobius prieinamus liaudžiai, respublikoje sukurtas platus kultūros įstaigų, kino tinklas, ma siškai išvystyta meno saviveikla.

Ką pasakė Maniusis dėl naikinamų lietuviškų kaimų? Štai ką: kartus gyvenamųjų namų statyba, kuriasi gražios tarybinių ūkių ir kolūkių gyvenvietės, kuriose gyvenimo sąlygos beveik nesiskiria nuo miesto gyvenimo sąlygų.

Labai viltingo gerai gerovės prasigysinimas pasikalbėjimo gale Maniusis atskleidžia tipingą sovietinio rikiuojančiojo importo pasaulėžiūrą: vieninga tarybinių tautų šeima dirba dideli kuriamąjį darbą. Štai jau trisdešimt metų jos darnios gretose žengia ir lietuvių tauta, visi Lietuvos darbo žmonės, Tarybų valdžios metais pasiekę daug gražių laimėjimų, išpuilingų pergalių. Taikiam kuriamam darbui reikalinga taika, šviesios perspektyvos. Kartu su visa tarybine liaudimi respublikos darbo žmonės vienigai pritaria Komunistų partijos ir Tarybinės vyriausybės vidaus ir užsienio politikai, savo darbu stiprina šalies ekonominę ir gynybinę galią.

Iš šio tipingo sovietinio importo pareiškimų taip ir šviečia į mus sovietinio traukinio su su gedusiais arbūzais "lozungai": badaujančiai Lietuvai.

Baudžiauninkai dirbkite -- rikiuotojai Maskvoje nuspręs jūsų darbo ir laimės kryptis.

Sovietinis importas į okupuotą Lietuvon valstybinį aparatą yra Lietuvos interesams svetimi žmonės, kurie, tačiau, kalba "Lietuvos tarybinės liaudies" vardu.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Naujieji metai nepriklausomojo Lietuvoje buvo švenčiami pakilioje nuotaikoje: artimieji, draugai ir pažįstamieji sveikindavo vieni kitus linkėdami sveikatos, laimės ir sėkmės.

Sausio mėn. 1 dieną, mūsų papročiais, svečiuosna retai kas būdavo kviečiami -- žmonės eidavo "vizituoti" nekviečiami.

Tą iškilmingą dieną dvigubą šventę turėjo ir G. A. Mironų šeima, nes juos su sveikinimais lankė ne vien artimieji bei pažįstamieji, bet ir gandaras atnešdamas dovaną -- naująjį, kuris buvo pakrikštytas Gabrieliaus vardu.

Tai buvo 1936 metų žiemos tyki, graži, sausio mėn. 1 diena Kaune, sniego patalu apdengtoje Lietuvos žemelėje besirandančioje tarp dviejų galiūnų: Vokietijos ir Rusijos.

Nerūpestinguose kūdikystės metuose (vos 3 metų) Gabrielius dar negalėjo gerai suvokti rusų -- komunistų okupacijos skaudžių padarinių lietuvių tautai; -- mažai suprato ir savo krikšto tėvo kunigo Vlado Mirono netekimą (tuo metu buvusio ministrų pirmininko), kuris, vėliau, rusų-komunistų buvo suimtas, ištremtas ir mirė kankiniu Sibire.

Vokiečių -- rusų karui prasidėjus ir frontui besitartinant, Gabrielius, drauge su tėvais, kaip ir daug lietuvių tremtinių, pasiekia vakarų Vokietijoje Stuttgarto miestą. Čia stovyklos lietuvių vargo mokykloje ir gimnazijoje mokosi, kad tapę susipratusiu, geru ir šviesiu lietuviu.

1951 metų sausio mėn. atvykęs Š. Amerikon Gabrielius apsigyvena pastoviai Philadelphia mieste. 1957-1958 metais -- atlieka karinę prievolę; po to, tęsia mokslą St. Joseph kolegijoje ir ją baigė 1970 metais rugsėjo mėn. įgydamas B. S. iš psichologijos.

Dar būdamas studentu, Gabrielius įsijungia į Korp! Neo-Lithuania Philadelphia padalinio eiles ir 1964 metais tampa padalinio pirmininku.

1965 metais -- sukuria lietuvišką šeimą veddamas darbščią Korp! Neo-Lithuania korporantę senjorę (šiuo metu filistę) Rimą Buinytę ir nuo to meto abu jaunieji aktyviau įsitraukia lietuviškon veiklon.

Gabrielius savo pirmininkavimo metais surengia Korp! Neo-Lithuania vasaros stovyklą "Pocono" kalnų papėdėje, o rudenio -- Korp! Neo-Lithuania sukačties iškilmingą šventę Philadelphia, į kurias atsilankė iš Chicagos, Bostono, Clevelando, New Jersey, New Yorko ir artimesnių vietovių kolegų korporančių -- tų ir svečių.

Reikia manyti, kad pūkiai pravestos stovyklos ir šventės sužadino Gabrieliaus sąmonę ir norą veikti platesnėje lankoje ir todėl, jis, nesitenkinamas vien Korp! Neo-Lithuania veikla, bet veržiasi

Č. TAMAŠAUSKAS

ir ieško konkretaus veiksmo tokio, kuris padėtų mums lietuviams būti suprastais tėvynės

Fil. G. Mironas

laisvės siekiuose; greta savo studijų kolegijoje Gabrielius skiria dalį savo jėgų ir laiko lietuvių visuomeniniams reikams.

1969-1970 Gabrielius tapęs Lietuvių Bendruomenės Philadelphia skyriaus pirmininku, randą gražią progą pasireikšti viešiau ir lietuvių garbei naudingiau.

Lankydamas Baltimorėje jis mato mūsų jaunimą šokant -- tai buvo jaupagarsėjusi Grandinė. Gabrielius nerimsta. Jis nori taip pat lietuvių gražius šokių parodyti Philadelphia amerikiečių visuomenei. Ilgai negalvodamas sutaria Grandinėle pasikviesti Philadelphia. Teatro rūmų didelė salė pilna žiūrovų: lietuvių ir amerikiečių buvo virš 1200 žmonių.

Rengdamas 16 Vasario minėjimą Philadelphia gražioje universiteto salėje, Gabrielius kviečia pagrindiniu kalbėtoju išgarsintą Amerikoje žurnalistą Armstrong'ą, kuris gerai susipažinęs su rusiškuoju komunizmu nušviečia padėtį okupuotose kraštuose ir kas nutiktų Ameriką išgalėjus komunizmui šiame krašte; klausytojų tarpe buvo nemažai ir amerikiečių.

Gabrielius reiškiasi ir Lietuvių Bendruomenės Balso Philadelphia Radio pranešimuose dažnai pravardamas savitoviai, arba su žmona Rima, programą; savo rūpestingai paruoštose kalbose pasisakydavo visiems lietuviams rūpimais reikalais, kaip pav. bendradarbiavimas su kraštu, ALT nepakankamos veiklos ir informavimo stokos reikalai, ar ypatingomis progomis, anglų kalba, informuodamas amerikietiško visuomenės mums rūpimais klausimais ir mūsų vargšo Simo Kudirkos tragedijos reikalu.

Pasaulio Lietuvių Jaunimo Metais Gabrielius išrenkamas Philadelphia Jaunimo Metų komiteto vicepirmininku, kuriuo būdamas vadovauja banketo parengimui ir teikia Jaunimo Kongreso reikalams lėšas.

Lietuvos Nepriklausomybės 50 metų sukačties švenčiant Gabrielius ma-

tome Philadelphia pabaltiečių komitete informacijos sekcijos vadovu. Jam pavedama amerikiečių spaudoj, TV ir radio bangomis garsinimas -- reklaminiai reikalai.

1968 metų birželio mėn. 1 dieną Rimos ir Gabrieliaus Mironų pasitangomis Philadelphia TV stotyje KYW (3 kanalas) gauta pusė valandos Liet. Nepriklausomybės 50 metų sukačties paminėti, kurioje Rima su Gabrieliu pristatė lietuvių dainininkus Barą, Mongirdaitę, akordeonistą Daubarą, Phila. tautinių šokių "Žilvinas" šokėjus, atskatinėjo į paklausimus apie sukačties ir kiek laiko -- supažindino klausytojus su Lietuvos praeitimi, Nepriklausomų gyvenimu bei okupaciniais metais. 1969-1970 metais Gabrielius draug su Antanu Mažeika sudaro 1 metams sutartį su Radio WIBF-FM (Philadelphia priemiestyje) vadovybe skleistai oro bangomis politines ir informacines Pabaltijo kraštų žinias (sekmadi. 4 v. p.p. banga

103-9), kurią programą buvo pavadinę "Voice of the Amber Coast".

Gabrielius Mironui ir Antanui Mažeikai tenka didi padėka už ryžtą, pasišventimą ir pastangas patiekti amerikietiško visuomenei surinktas kondensuotas žinias, kritikas ir komentarus.

Kaip iš šios apybraižos apie Gabrieliaus veiklą matosi, savo jaunystės dienas Gabrielius leidžia naudingai ir garbingai eidamas lietuviškuoju keliu, tai didėdama limi prie jaunuolio tautinio auklėjimo prisidėjo tėvelių įtaka, lietuviška mokykla, bendravimas su lietuvių ir studentavimo metais -- Dalyvavimas Korp! Neo-Lithuania eilėse.

Kolegos Gabrieliaus mokslo baigimo proga, mes, Philadelphia Korp! Neo-Lithuania padalinio senjorai ir filistai, nuoširdžiausiai sveikiname ir didžiuojame savo kolegos filisterio nuveiktais darbais lietuvių.

Sveikindami linkime asmeniškame bei šeimyniniame gyvenime sėkmės, o lietuvių keliuose ir toliau rinktis platų ir tiesų kelią, kuris mus

(Nukelta į 4 psl.)

ŠIS BEI TAS

• Jau pirmieji skaudumo išpuoliai iš Vigilant laivo atslūgsta. Skubiai pergaltovinta: kas toliau? Persvarstyti dalyką iš visų pusių ir -- pagilinti, išryškinti visuotinę plasmę ir tiksliai suplanuoti tolimesnius žygius. Bet jokių būdų neimti, neišti išpuolio gaisrui išgesti. Kad pasaulis vis tebesigirdėtų kankinio lietuvių šauksmas: GELBĖKITE! Be paliovos priminti visiems, kad Lietuvoje ir kitur panašios tragedijos dar tebevykdomos maskolių nagais (todėl ir toji uždanga taip aldinai saugojama, ir Berlyno siena šautuvais ramstoma). Komunizmas vis dar uoliai tebeslepia nekaltai nukankintas aukas.

• S. Kudirkos atveju sovietinis žvėriškumas taip nuogai ir pasibaisėtina išryškėjo jau šiaip uždangos... Daugelį "netikrųjų Tamošių", jau tikrino kuriems nebuvo suprantama, kad šiais laikais ir ne karo metu -- gali vykti toks gyvo ir nekaltos žmogaus galabijimas. Kad neliktų šis pasaulio akių pravėrimas ir visuotinis sujudimas greitai užmirštas, mums reikės daug įtemptų pastangų ir išmintingai suplanuotų žygių -- jau ne tiek jausmų ugnies, bet ypač protinio išmąnymo ir veržliai saikingo veiklumo. Reikės tiksliai ir be perstojo klabinėti viešumos sąžines. Diplomatai, politiniai veiksniai, organizacijų vadovai bei pajėgesni asmenys -- tekurstys šį kovos už žmoniškumą gaisrą!

• Pirmas žingsnis -- apsižiūrėti, kur liko spraga, kur silpnėnė vieta. Kad neliktų jokia proga pamiršti! Kad nebūtų padaryta jokia klaida! Simas K. -- nebuvo šnipas, tą faktą išdėmėkime. Jis nesitūlė jokių slapty žinių nei patarnavimų, tik prašėsi laisvės ir globos. Tad saugokime jo dorą vardą nuo šmeižtų. Antra, spontaniškam bruzdesy, ypač protestų rezoliucijose prieš Amer. Pakrančių Sargybą -- dažnai trūko tolygio protesto ir prieš Sovietus! Prieš komunizmo tironijos baisumą! Jei Amerika tikrai išdavė, tai juk Maskvos negalėta pat, svetimam laive, nekaltą žmogų kapuoti ir mirtinai daužė... Dabar ši pozicija itin pabrėžtina. Tenesiliauja mūsų protestai ir piketai. Ar ką gelbės ar ne tuo tarpu, bet -- Maskva labai bijo pasaulio opinijos. Irgi ji nėra jau taip visai nepasiekiamas ar nepažeidžiamas: jos atstovai ir Jungt. Tautose, ir atstovybės bei konsulai laisvoje valstybėje, ir meno bei ansamblių bei solistų viešnagės (žydai gana sėkmingai vykdo protestus). Tebado akis Sovietams šis atvejis -- visom progom ir ilgą laiką, t.y. kokią Lietuvą bus galop išvadauta iš kruvinų replių.

• Momento jausmingumu pasirodė nuoširdūs patriotai, atjaučią brolių sunkioje nelaimėje. Bet buvome negana konkretūs, blaiviai realūs įvykio vertintojai ir reaguotojai. Šalia gaudžiai aštrių demonstracijų -- vertėjo tuoj spausiti Ameriką, kad atitaisytų klaidą, t.y. susigrąžintų S. Kudirką atgal ir išgelbėtų bent nuo tolimesnių kankynių. Juk čia ne daiktas koks ar prekybos objektas, o žmogaus gyvybė pasverta ant plauko... Štai, net pamaldas su giesmėmis ir pamokslu ruošėme už S.K., o nesiveržėme patirti -- per tuos kanalus, kurie jį išdavė -- ar jis tebegyvas, koks jo likimas... Pirmiausia reikėjo skubom mėginti ištraukti jį iš vilkų duobės, ne vien raudoti... Kai kas mano, iš Maskvos vis tiek neišgausi. Bet vis viena pravartu dėti visas pastangas gelbinti žmogaus gyvybę.

• Lyg nesusiprasta durti Amerikai į kaktą: ne tik Ženevos konvencija sulaužyta, bet dar ir antras neteisėtumas: Lietuvos okupacija nepripažįstama, tai S. Kudirka ne Sovietų pilietis, todėl jiems prievarta į nasrus atkištas? Ir ši tezė spaudina ligi pat briaunos, reikalaujant klaidą atitaisyti, bent likimą žmogaus patirti.

• Mūsų pačių savybėje -- taip pat nesnaustina. Būrina telkti planus, glaudžiau derinti pastangas. Po spontaniško sujudimo jau nebus gana vien gerų norų ir patriotizmo. Teprabyla dažniau mūsų vadovybės konkretesniu žodžiu, tenubrėžia gaires, kad išvengtume blaškymosi ir naiivių nuslydimų. Ypač tinkamu būdu veiktinai jaunimas. Mokyklose ruošini patriotiniai renginiai -- vaidinimai, gvy. paveikslai, deklamacijos. Teįsispaudžia atmintį jauniesiems S.K. žygis amžinu išpuoliu -- paskata pajusti tautinę garbę bei prievolę. Šie ištisi metai tebus tautiniu atbudimu ir konkrečių darbų uolumu atžymėti. Dar žodis mūsų studentams: ar atsivėrė akys, kad Lietuvos tragedija yra ne kiek mažesnė už Alabamą ir kad visiems lietuviams čia tokia yra pirmoji pareiga? Ir tik gerai organizuotiems įmanoma tikrai prasmingai pasireikšti.

J. GRAUDA

Našūs tremties verpetai

Vertinant išeiviskai-tremtinišką situaciją Naujųjų metų atžengtuvėse, neišvengiamai kyla klausimas: kiek tautinės misijos užduočių atliko išeivija praeitais metais? Ar visas tas sunkusis kompleksas problemų, sprendimų ir nutarimų, buvo pakankamai našiai atnašautas tautiečių širdyse? Ir jeigu ta išeiviskai-tautinė liturgika atnašauta tautiečių širdyse, koks tyro nuoširdumo ir atsidavimo laipsnis įregimas tame misteriskai-realiame atnašavime.

Prieidami prie tos pulsuojančios temos, mes neišvengiamai neriame stringalvoms į tradicinį ir išsamų pereitųjų metų aptarimą, ir, staiga, senųjų metų analizės, aptarimai, vertinimai, palaiminimai ar išieškimai ima užstoti Naujųjų metų vizijas.

Ir iš tikrųjų, vizijos lieka vizijomis, iš vizijų nei sriubą išvirsti, nei marškinius pasiūdinsi. Vizija yra nerealus daiktas, kuriuo parankiai verčiasi plepūnai poetai, et tutti quanti. Realybė, politiniai svarstymai ir esmė glūdi tikrai toje sferoje, kuri išgyventa. Ir jeigu mes aiškiai žinome, kad praeitais metais, koks Jonas buvo kiaulė, to fakto Naujųjų metų vizijos ir kalėdinių kortelių piešiniai negali nei užstoti, nei užtemdyti. Tremties verpetai tikrai tada yra našūs ir patrauklūs, kada Naujųjų metų angoje vis prisimename, kad tas tūlas Jonas yra kiaulė. Iš emigrantosofijos transdensijos negalima ir neįmanoma ištrinti fakto, kad tūlas Jonas yra kiaulė. Čia joks Aidų filosofas nepakreips realybės srovėjimo.

Prieidami prie tos pulsuojančios temos nejučiomis klausiamės patys save: kiek našūs buvo tremties verpetai savitarpio santykiuose, ar esame pakankamai susiskaldę koncertų ir tarybinių vagų ir "Vagų" akivaizdoje?

Ir jeigu į tą emigrantosofijos klausimą atsakome teigiamai: taip, ir aš, ir tu, ir jis pakankamai esame susiskaldę, tuoj kyla klausimas: kaip vyksta susiskaldymo procesas, ar įplaisomis, ar nuoplaisomis, ar kitos formos organizmo transformacijomis? Ir kas, pagaliau, yra šiame procese atplaišos?...

Ir, atsiprašome, kad tai yra nevisiems įkandamas bandymas emigrantosofijos šviesoje išspręsti tremties verpetų temą. Ačiū.

G. Mironas...

(Atkelta iš 3 psl.)
visus artintų prie atstatymo nepriklausomos Lietuvos.
Mūsų gi jaunesniems, dar bestudijuojantiems

Vaidilos teatrą, atrodo, svetur gyvenantieji geriau įvertino, bent mora liai, skirdami jam pirmąsias premijas už geriausią vaidybą Šiaurės Amerikos lietuvių teatru tarpe.

1971 metų proga sveikiname Clevelando lietuvių inžinierius, pasukusius bendruomeniškumo keliu ir linkime jiems ištvermingai remti, kaip kad jų kaimynai gydytojai remia, lietuviškos veiklos atsiekimus. Sutartina profesionalų materialinė parama drauge duoda ir didelę moralinę paspirtį. Tas neabejotinai padės kultūrininkams ir visuomenininkams pakelti veiklos lygį, padaryti ją patrauklesnę ir tuo prisidėti prie antibendruomeniškumo ženklų apretinimo.

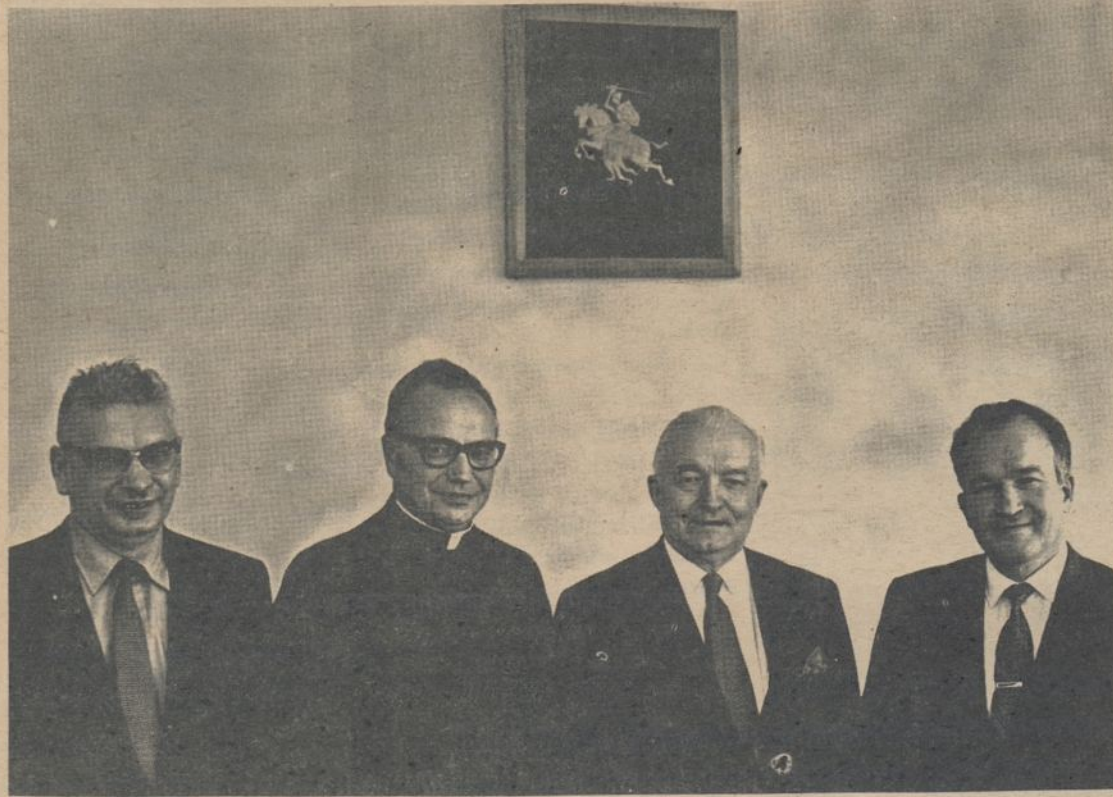
kolegoms, linkime sekti kol. Gabrieliūso einamo garbingo kelio pėdomis ir šviesti panašiais skaisčiais lietuviybės spinduliais, kurie šildytų, guostų ir gaivintų mūsų seses ir brolius esančius tiek laisvose šalyse tiek ir kenčiančius okupuotąjį Lietuvoj.

• "Naujosios Vilties" naujas numeris išeis 1971 m. gegužės mėn. gale, prieš ALTS suvažiavimą Philadelphiaje. Bendradarbiai prašomi prisijusti rankraščius N. Vilties redakcijai, 1105 Chiswell Lane, Silver Spring, Md. 20901 iki vasario mėn. 16 d.

Norintieji įsigyti "Naujosios Vilties" Nr. 1 prašomi kreiptis į N. Vilties administraciją: 7150 South Spaulding Ave., Chicago, Ill. 60629.

• Mėliausias lig šiol nespausdintą veiklą SAUL DE TARSE leidžia Les Editions André SILVAIRE, 20, rue Domat, PARIS, (5e). Tas kūriny, misterija keturių paveikslų-aktų, leidžiamas su DAINOMIS ir keleta vertimų.

Kūrinio kaina, 192 pusl. — 18,70 frankų — apie \$4.00.

JAV Lietuvių Bendruomenės Garbės Teisimas, iš kairės: Bronius Kviklys, kun. Jonas Borevičius S.J., pirmininkas adv. Jonas Našlitis ir Zigmąs Dailidka. (Nuotraukoje trūksta Arvydo Barzduko).
Lietuvių Foto Archyvo nuotrauka

Antibendruomeniškumo bendruomenininkų beieškant (8)

Dr. A. Butkus

PENKIOLIKTOSIOS OHIO LIETUVIŲ GYDYTOJŲ PREMIJOS BELAUKIANT

Inžinierių Sąjungos kultūrinės premijos steigimo proga, pravartu ir įdomu žvilgtelėti keturiolika metų atgal ir prisiminti kaip buvo įkurta Ohio Lietuvių Gydytojų Sąjungos kultūrinė premija. Pasirodo, kad Ohio gydytojai buvo pirmieji ne tik JAV-se, bet ir laisvajame pasaulyje, kurie kaip profesinė organizacija susirūpino pastovios premijos or-

ganizavimu lietuvių tautinei kultūrai išeivijoje paremti. Pasigėrėtina malonu, kad tas jų rūpestis pozityviai paremti visuomeninį - kultūrinį darbą atsirado drauge su pačios Sąjungos iškūrimu Ohio valstijoje. Ši šaunų projektą patikė Sąjungos steigiamajame susirinkime laikinios valdybos pirmininkas dr. Danielius Degesys 1956 metais.

Dr. D. steigiamajam suvažiavimui priminė, kad 1956 metų Kultūros Kongrese Chicagoje dr. Girnius, analizuodamas lietuvių kultūros problemas, užsiėmė lietuvių gydytojų, prikišdamas jiems stoką visuomeniškumo lietuviškame reikale ir egoistiškumą ekonominės pagalbos reikaluose. Dr. G. nuomone, lietuvių gydytojai, būdami ekonomiškai pajėgiausia profesinė grupė, davė mažiausią įnašą Lietuvos ir lietuvių kultūros reikalui. Dr. D. nebandė diskutuoti ar tai buvo su pagrindu padarytas kaltinimas, jis tik išpėjo savo kolegas, kad kaltinimas nebūs paskutinis. Nenorėdami be reikalingos pagirios, sakė dr. D. mes dar labiau nenorime girdėti kaltinimų iš mūsų visuomenės, kurios dalimi mes patys save skaitome ir kuriai esame pasižadėję tarnauti savo profesijos ribose.

Visuomeniškai socialinis veikimas dažnai nesiderina su gydytojo profesija, teigė dr. D. tad jis savo kolegoms nepiršo visuomeninės veiklos. Iš kitos pusės, sakė jis, būdami profesionaliais individais kartais per daug jau nukrypstame į individualizmą, ir pro jo kauptą nieko daugiau ir nematome. Kai kuriais atvejais tas individualizmas nueina taip toli, kad susidaro pavojus net mūsų tarpusavio profesionaliam bendravimui, be kurio šiose sąlygose mums bus sunku beišsilaikyti. Būdami mažumoj ir neorganizuoti, dar puolami mūsų pačios visuomenės, mes tikrai nieko gražaus nesukursim. Pavieniai aktyviau besireikšdami visuomenėje gydytojai gali kalbėti tik savo vardu ir žinoma jie nieko daugiau ir nereprezentuoja. Pavieniai gydytojai gali sukelti kolegų nepasitenkinimą ir pažeisti taip jautrų etikos klausimą. Gi darant grupės vardupadėtis žymiai geresnė ir efektingesnė. Toliau savo kalboje dr. D. siūlė kiekvienam praktika besiverčiančiam ko-

legai kasmet paaukoti po \$30 ir tuo būdu sudėti tūkstantis dolerių premiją. Kaip žinome, tas dr. Degesio pasiūlymas buvo Ohio Gydytojų Sąjungos priimtas ir jau keturiolika tokių premijų pa skirta.

Žvilgtelėjus į iki šiol Ohio Lietuvių Gydytojų Sąjungos kultūrinės premijas gavusių sąrašą, jis idomus ir gana imponantiškas. Statistiniai jis atrodo sekančiai: vietovės atžvilgiu penkios premijos paskirtos Ohio valstijoje gyvenantiems, devynios -- sveturių. Dešimt tų premijų atiteko pavieniams asmenims, keturios kolektyvams. Laureatus suskirsčius pagal sritis ar profesijas, gauname sekantį vaizdą: keturi rašytojai, dvi mokslinės institucijos, du muzikai, 1 visuomenininkas, 1 žurnalistas, 1 filosofas, viena radijo programa ir du tautinio meno ansambliai.

Vos 1971 metų slenksą peržengę neišsėmę smalsume: kam teks penkioliktąją šios garbingos Sąjungos premiją? Neturėdami galimybės šios premijos skyrimo stipriai įtaigoti, drįstame pasiskusti, kad keturiolikos premijuotųjų sąrašė pasigendame dviejų institucijų, kurios, mūsų supratimu, Ohio valstijoje išvarė gilią vagą ir atliko tikrai vertingus darbus, už kuriuos (panašius) buvo skiriamos tos keturiolika premijų.

Pasigendame jų premijuotųjų sąrašė dar ir dėl to, kad institucijų darbas, mūsų supratimu, išeivijos sąlygose yra dar sunkesnis, negu individualus, ypatingai jeigu tai kalbama apie darbą su jaunimu, ar lietuviško laikraščio darbą. Pagaliau, pasigendame šių dviejų institucijų premijuotųjų sąrašė ir dėl to, kad abi, kaip ir premijas skyrusieji gydytojai randasi toje pat valstijoje.

Tad ir drįstame paklausti savo mielo bičiulio Danieliaus, kodėl į keturiolikos tarpą iki šiol nepateko Dirva. Juk pastaroji virš penkiadesimt sunkių išeivijos metų sėkmingai pūreno lietuviškos spaudos akmenuotus dirvonus ir tame procese net ir pačiai Sąjungai ne kartą kolektyviai ir ne kartą paskirai jos nariams vienu ar kitu būdu didžiai pasitarnavo...

Keturiolikos tarpe labai pasigendame ir Vaidilos teatro. Ypatingai už jo darbą su jaunimu.

NAUJIEJI JAV LB VADOVAI

• Vytautas Volertas, naujasis JAV Lietuvių Bendruomenės Centro Valdybos pirmininkas, gimė 1921 rugpjūčio 22 Noragėlių kaime, Seirijų valsčiuje, Alytaus apskrityje. 1939 baigė Alytaus gimnaziją ir stojo į Vytauto Didžiojo Universitetą studijuoti statybos. 1942 dėstė Kauno VIII-je gimnazijoje matematiką ir fiziką, o Kauno konservatorijoje — vokiečių kalbą. 1944 pasitraukė į Vokietiją ir nuo 1945 buvo Kempreno lietuvių Maironio vardo gimnazijos mokytojas.

1949 atvyko į JAV, į Philadelphia. Čia 5 metus dirbo korektoriumi, vakarais studijavo Pennsylvanijos Universitete. 1954 gavo matematikos Master of Arts laipsnį ir persikėlė į Baltimore, kur dirbo Westinghouse, pradžioje inžinieriumi, vėliau vyriausiu inžinierium, kartu dėstydamas vakarais inžinerinę matematiką, informacijos teoriją, komunikacijų teoriją ir studijavo elektroniką Marylande Universitete. 1961 gavo Master of Science in Electrical Engineering laipsnį ir

persikėlė į Delran, New Jersey. Dirba RCA kaip vyriausias tyrimų inžinierius.

Spaudoje bendradarbiauti pradėjo 1935 m., rinko tautosaką. 1937 už tautosakos rinkimą gavo premiją, o 1939 laimėjo pirmą premiją Lietuvos moksleiviams skelbtame straipsnio konkurse. Dėstydamas gimnazijoje Kaune, talkino Kauno radiofonui, rašydamas tekstus ir režisuodamas Tėvynės Garsų ir Vaikų Kampelio programas. Kempene parašė, surežisavo ir Kempeno miesto teatre pastatė du vaidinimus vaikams. 1946 suredagavo poezijos almanachą Verpetus. Bendradarbiavo Ateity, Mokslo Dienose, Jaunajame Ūkininke, Žiburiuose, Amerikoje, Darbininke, Drauge, Į Laisvę, Tėvynės Sarge, Lietuvių Dienose (vienas iš pagalbinių redaktorių nuo 1949), Aiduose, Lietuvių Enciklopedijoje, kt. Išspausdino eilę mokslinių straipsnių. Išleido romaną Upė teka vingiais 1963, Gyvenimas dailus 1964, ir Draugo romano konkurse premijuotą amerikietiškosios buities romaną Samokslas 1968. Išvertė H. Sudermanno Kelionę į Tilžę ir Samdinę ir G. Kellerio Seldvylicius.

Priklauso ateitininkams ir 1951 buvo Philadelphiajos ateitininkų pirmininkas.

1952-1954 JAV Lietuvių Bendruomenės Philadelphiajos apylinkės valdybos narys ir vienas iš Bendruomenės Balso radijo valandėlės redaktorių. 1959-61 LB Baltimore apylinkės pirmininkas. 1961 išrinktas į JAV LB III-ją Tarybą ir 1964 į IV-ją Tarybą. 1964-67 JAV LB Tarybos pirmininkas. 1970 išrinktas į JAV LB VI-ją Tarybą ir JAV LB Centro Valdybos pirmininku.

Bendruomenės pasitarime Chicagoje pranešimą daro II-jo Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso Komiteto pirmininkas Romas Sakadolskis. Sėdi iš kairės: Chicago apygardos valdybos nariai Kazys Rožanskas, Jonas Vaičiūnas ir Antanas Būga, JAV LB Švietimo Tarybos pirm. Jonas Kavaliūnas, Romas Sakadolskis ir JAV LB Centro Valdybos vicepirmininkas inž. Algis Gečys. A. Gulbinsko nuotrauka

KALBANT APIE 'ATŠALDYTĄ' IR 'ATŠILDYTĄ' MENĄ

Kiekviena tauta turi savo tautinį meną ir skirtingus tautinius šokius, kurių kilmės istoriją randame gilioje senovėje. Kai kurios tautos šokiais išreiškia bendrąjį tautinį džiaugsmą, derliaus nuėmimą, medžioklės pasiekimą, pergalės šventes, reto svečio pagerbimą ir t.t.

Savo ilgą kilmės istoriją turi ir mūsų tautiniai šokiai, dėl kurių paskutiniu laiku mūsų spaudoje kilo nemaža ginčų ir jie dar vis tebesitęsia. Negrįžtant į mūsų šokių tolimą praeitį, pravartu prisiminti, kad mūsų tautiniai šokiai turi ne tik ilgą, bet ir įdomią vystymosi istoriją ir paskutinis dingsas bei iškilmingas tautinių šokių pasirodymas nepriklausomoje Lietuvoje įvyko 1938 m. Kaune, o išėvijo didžiausia šokių šventė buvo 1968 m. Chicagoje, kur dalyvavo pusantro tūkstančio šokėjų vadovaujant Jadvygai Marulai tienei. O mažesniais grupėmis mūsų tautiniais šokiais gėrisi, ne tik lietuviai ir ne vien laisvasis pasaulis, bet ir okupuotų priespaudą kenčias.

Jei kartais dejuojame, kad mūsų lietuviško darbo jėgos nyksta, kad jų nepapildo jaunoji karta, tai tautinių šokių mokytojai, turbūt, nesiskundžia, nes juk šokis yra labiausiai bet kokio jaunimo mėgiamiausias sportas. Ne vien mes patys, bet ir svetimieji žavisi mūsų šokiais ir skoningais, puikiais liaudies meno išaukštais tautiniais drabužiais. Ir, kada būna įvairių tautybių šokių pasirodymai, dažniausiai pirmąją lietuvių grupę.

Tačiau, kaip minėjau, ginčai pradėjo kilti dėlto, kad imama keisti drabužių stilius ir šokių judesiai. Šiuo liaudies meno keitimo klausimu savotiškai pasisako Draugo kultūriniam priedė kartinė parašė, š.m. lapkričio 21 d., kur tarp kitko rašoma:

"Didžiausia blogybė gal yra ta, kad išėvijos kūryboje visas tas čia minėtas liaudies tautos meno supratimas yra tiek perauštas išėvijos gimtojo krašto nostalgija ir baimė įvairiomis galimomis įtakomis ir svetimo pasaulio atogrąžinės - polarinės ar didmiesčių džazo atmosferose, kad menininkai - interpretatoriai jis tampa sunkiu uždaviniu, jei pradėdama abejoti dėl jo užmojų, sukirpimų, minčių ar net momento išdaiginių kaprizų. Jis tada galvoja, kad turi reikalo lyg su "užšaldytu" menu, kurį užtenka "atšildyti" ir tikto jau užtenka ir tik to visuomenė iš jo tenori, Argi?"

Bėgi toks Draugo išvedžiojimas lietuvių visuomenės ne-

tikina. Jeigu einame žiūrėti mūsų tautinių šokių, tai esame įsitikinę, kad lietuvių liaudies menas turi būti, anot M.K. Čiurlionio, meno pamatas, iš jo turi iškilti savotiškas lietuviškas stilius, jis mūsų pasididžiavimas, nes tas gražumas, kurį turi saulyje, yra grynas, savotiškas, ir išimtinai lietuviškas.

Tikrai einame žiūrėti "atšildyto" mūsų tautos liaudies meno, kurio išėvijoje turime mažiau galimybių matyti nei svetimų įvairiausio pobūdžio menų.

-- Juk liaudies menas pagrindinis vis dėlto yra taipgi individualių genijų darbas, -- įrodinėja Draugo bendradarbis. Tiesa, tačiau, kada atsiranda "genijai", kurie į visos tautos priimtą pasisavintą liaudies meną įneša tiek savo "išdaiginių kaprizų", kad lietuvis, išėjęs iš tokių tautinių šokių šventės pasako, kad jei netikėtai būčiau patekęs į tą šventę, būčiau tikras, jog čia šoka ne lietuviai, bet ukrainiečiai ar kiti rusų piliečiai.

-- Kad šventė būtų lietuviška, idėjos, jėgos ir grožio sąvokas turi užpildyti lietuviškas judesys, vaizdas ir garas. Tariant, nors ir svetimuose vėjuose turi linguoti, žaliuoti, šlamėti lietuviškais Nemuno žilvičiais. Tada ji, šventė, visiems liudys mus buvus ir tebesančius atskira savotiška tauta, nenorinčia ir negalinčia su kitomis sutapti ir tarpe kitų išsidalyti. Tuo pačiu turi visokeriopą teisę savarankiškai gyventi ir kurti. Būdamas seniena turi pasirodyti teisingu veidu, šimtmėčiais daugybės rankų nuopieštu brūkšnelis po brūkšnelio, išskylančiu dabartyje, vis gražėjančiu, drąsiai žvelgiančiu į ateitį, bet nepanašėjančiu į svetimus, -- teisingai rašo pedagogė J.L. Vaičiūnienė, žinoma nepriklausomos Lietuvos tautinių šokių atkūrimo pradininkė savo seniai išleistame leidinyje "Tautinių šokių švenčių taktika".

Kun. J. Kubilius, S.J., ir sesutės Kriaučeliūnaitės, kurių tėveliai yra dideli rėmėjai Jaunimo Centro.

RŪPESTIS VEIDE -- DŽIAUGSMAS ŠIRDYJE JURGIS JANUŠAITIS

Vieną gražų rytmetį su Jaunimo Centro statybos vykdytoju kun. J.

Su šiuo leidiniu pravartu kiekvienam susipažinti, nes jis lygiai naudingas tautinių šokių mokytojams ir šokėjams, o taip pat ir kiekvienam lietuviui. Turinį sudaro daug atskirų temų, būtent: idėja, jėga ir grožis, judesys, vaizdas ir garas, lietuviškas judesys ir t.t.

Čia nagrinėjami mūsų tautiniai šokiai, jų ypatybės bei reikšmė, tautiniai drabužiai, jų kilmė ir atskirų Lietuvos vietovių jų drabužių būdingi skirtumai, pav., vilniečių, aukštaičių, žemaičių ir k. Čia aprašomos šokių šventės JAV-se ir gausiai pailiustruota nuotraukomis. Tame leidinyje yra išryškintas tautinių šokių mokytojų vaidmuo, jo ryšys ir idealizmas, nes jie aukvoja jaunimui savo poilsio laiką po tiesioginių darbų, aukvoja tai mūsų lietuviškam jaunimui, o per jį mūsų tautos ateitį.

Leidinį išleido Chicago Lietuvos Literatūros Draugija, 100 psl. Kaina 2 dol.

E. Čeklenė

Kubilius S. J. žygiavome besišenkučiuodami "Gaidžio Kalnų" golfo laukais. Kun. J. Kubilius S.J. puikus golfinkas, smūgis lengvas, taiklus. Šauna sviedinuką lyg iš raketos. Įkandin seku ir aš. Dalinamės bežygiuodami išgyvenimais, sveikatos perspektyvomis.

Mename, kai ši giedrios nuotaikos vyrų buvo spūstelėję negalios. Ir tada, vos atsikvėpdamas viename pokalbyje kalbėjo: "Norėčiau dar pagyventi. O kiek pradėtų ir nebaigtų planų. Mano svajonė -- užbaigti Jaunimo Centro praplėtimo darbus. Rūpesčiai spaudžia dieną ir naktį pečius. Net nemiego naktytys pakankina. O juk šie namai yra mūsų išėvijos pasididžiavimas. Žiūrėk, kiek čia susiburia organizacijų, jaunimo, mokykla, kiek čia įvyks-

ta didžiųjų mūsų kultūrinio gyvenimo įvykių. O kai žvelgiu į tą sambrudį, širdyje tikras džiaugsmas. Tarytum su grįžta jėgos ir vėl noriu pajudinti kalną... Vėlplanoju darbus, vėl ieškau pačios geriausios išėvijos iš pačių sunkiausių situacijų. Džiugina mane ir tie žmonės, kurie su gera širdimi ir meile visokeriopai jungiasi į Jaunimo Centro statybos darbus. Jungiasi auka, patarimu, visokeriopa pagalba. Tai sutartino darbo išdava, kad jau ke liolika metų Chicago ir kitų miestų lietuviai čia randa mielą pastogę savajai veiklai -- sviedinuką ramiai išmušęs, eidamas kalbėjo geros širdies kunigas Jonas Kubilius S.J.

-- O kaip su organizacijomis, ar jos netalkina šiame sunkiame darbe -- įterpiu klausimėli.

-- Praeitą rudenį mane pradžiugino nuoširdūs dūžkai -- Džukų draugija. Suroošė vakarą ir visą dieną, gal arti tūkstantinės, paskyrė Jaunimo Centro statybai. Nuo širdžiai visi krutėjo, dirbo, kad vakaras nusišektų. Nusisekė. Gražus dūžkų pavyzdys ir kitoms draugijoms bei organizacijoms.

Tenka prisiminti ir Lietuvių Foto Archyvo nuoširdžias pastangas. Jis yra pagaminęs gražių filmų ir jas rodė lietuvių visuomenei, gi gautas lėšas taip pat paskyrė statybai. Gaila, kad tais gražiais filmais kiek mažokai tesidomė-

ta. Bet pastangos gražios ir tariau visiems nuo širdžiai ačiū.

Tėvo Kubiliaus S.J. veidu nuskubėjo maloni šypsena. Taikliai paleistas sviedinukas riedėjo žaliuoje lygioje pievelėje.

-- Juk matei, jau ky la sienos naujosios statybos. Inž. arch. Jonas Stankus, puikus vyras, ir pelno čia nesiekias, deda visas pastangas, greičiau baigti statybą. O vis trūkumų atsiranda. Žiūrėk, tai kokia detalė plane, tai medžiaga negauta laiku, tai vėl kas nors trukdo. O dienos bėga. Bet, kaip matei, sienos kyla sparčiai. O taip būtų miela, kad dar subruzdėtume visi vieninčiai. Juk tik dar vienos vieningos pastangos ir laimėjimas. Ir atiduodame lietuvių visuomenei naudotis naujuosius priestatus... -- kalbėjo su didele viltimi ir pasitikėjimu lietuvių visuo mene kun. J. Kubilius, S.J. visa širdimi besisielojąs mūsų augančiu jaunimu; besirūpindamas, kad tam jaunimui ir mums visiems greitai išaugtų daug erdvesnė ir patogesnė sava pastogė.

Besišenkučiuojant ir bežygiuojant "Gaidžio Kalnų" laukais bematant prabėgus ketvertas valandų. Tėvas J. Kubilius, Jaunimo Centro gyvoji širdis, ir čia nepamiršo anų rūpesčių. Rūpesčių ne savų, bet visų lietuvių, kurie gal ne kartą jam buvo suspaudę ir nuvarginę taip mielą ir gerą širdį...

SAVE AT
Mutual Federal
Savings and Loan

2212 W. CERMAK RD., CHICAGO, ILLINOIS 60608

Peter Kazanauskas, President

Tel. 847-7747

6%
PER ANNUM

ON SAVINGS CERTIFICATES
OF \$10,000. OR MORE.
2 YEAR MATURITY

Paid and
Compounded
Quarterly

5%
PER ANNUM

REGULAR
PASSBOOK
ACCOUNT

NOW INSURED TO \$20,000.

K. BARĖNAS

VELNIAS

Novelė

Tą vakarą baisaus nuobodulio pajutimas apėdė Veroniką Šventarienę. Tokio baisumo seniai ji nebebuvo pajutusi. Šeštadienis, o, žiūrėk, jos Kostas kaip išėjo rytą, tai grįs tik dešimtą valandą vakare. Fabrikas gavo didelį užsakymą pristatyti drobių, tai Kostelis ir suka siūlus ir klausosi mašinų ūžimo. Šventariams kiekvienas atliekamas svaras stipriau užtikrina ateitį, dėl to Kostas ir prakaityoja ilgąs valandas net ir šeštadieniais. O kas Veronikai iš tokio gyvenimo? Kai Kostas namie, tai ji turi bent kam pakalbėti. Ji žino, kad čia pat yra žmogus, kuris klausosi ir atsakinėja. Bent tas žinomas šventės padaras turtingas ir laisvalaikis ne tokį tuščią. O dabar ji viena argi turėtų kalbėti sienoms? Ne kalbėti, o tiesiog kaukti ji norėtų, kad girdėtų visi kaimynai iki antrojo gatvių užsisukimo!

Savo namukus ji apvalė penktadienio vakare. Šiurį apsipirko, popiet pasigamino sau ir Kostui balandėlių, pati pavalgė, pavartė vakarinį laikraštį. Rudeninė saulė metė jau ilgus šešėlius, bet dar ne vakaras. Saulė pro stogų tarpus spygino į šventarių langą, ir Veronika jautė, kad ji net šildo. Tačiau ta šilima neišveikė pasiekti Veronikos vidaus, kuris jau degė neramiu nuoboduliu.

-- Ar dabar čia velnias mane apėdė? -- balsiai pasakė ji, sukdamą į duris. Ji ėjo gatvėmis be jokio tikslo ir už antrojo kampo pagavo save, kad jos žingsniai jį per daug skubūs. Kur gi dabar bėga? Jeigu būtų savo krašte, tokį vakarą susitiktų

su pažįstamais ar giminėmis. O kas gi su ja galėtų pasikalbėti šiandien? Svetimas visas tas pasaulis, kuriame ji gyvena, ir tegu ji velniai! Ne jos tai pasaulis. Arba ji yra mirusi tai aplinkai, kurioje pati juda, arba ją supa mirusieji, dirbtiniai, vaškiniai žmonės ir daiktai. Lyg pro vatą pasiekia ją tas pasaulis, toks tarytum netikras, toks kitoks, negu savo krašte.

Ji sustojo ties vieno ir kito kino vitrinomis. Vienur rodė "Nuėjo su vėju", bet Veronika šitą filmą matė. Kitur ėjo dar jos nematytas dalykas -- "Nuoširdžiai jūsu". Pavadinimas jau patiktų, bet ji nemėgsta to visad blizgančio pagyvenusių moterų mylimojo Liberacės, kuriam čia duotas vyriausias vaidmuo. Ji pati pagyvenusi, bet jai nepatinka tas nežmoniškas jo saldumas ir vaipymasis. Ne, Liberacės ji nenori matyti!

Dar apsidairė ji parkelyje šalia pagrindinės gatvės. Ruduo jau buvo apretinęs medžių lapus. Kiek jų likę, vėjyje mirguliuavo rudumu prieš saulę. Ne, ir čia neįdomu. O tuomet ji užmatė pro tarpnamį sukančią didelį aukštą ratą, mirgantį spalvotomis lemputėmis. Ten turi būti karuselė. Dėl to Veronika grįžo į gatvę ir nukaukšėjo tiesiai į vakarus. Karuselė buvo įsikūrusi didžiuliame jau nuvalytame sklype, kur pavasarį dar tebestovėjo eilės susenušių mažyčių namelių. Čia iškils didžiuliai namai, visa būtų kolonija, ir dabar tarytum paskutinė linksmybė suruošta pasiautėti prieš darbą. Šokim, trypinkim, linksmi būkim, o rytą ateis vyrai su kastuvais ir kelnėmis, maišys cementą, kraus plytas ir lipdys šviesesnes pastoges.

Veronika dairėsi po tom didžiosiom būdom. Pro garsiakalbis rėkė muzika, ir įrengimai sukosi. Vairai ir saugusieji jojo margais arklukais, sėdėjo vežimėliuose ir sukosi aplinkui. Ne, šitie įrengimai ne jai. Ji sustojo prie šaudytojų palapinės. Bėgo antelės, ir plekšėjo šovinukai. Ji ir nešaudys -- ji tik pastovės šen ir ten. Pastovės ir nuies. O tuomet

garsiakalbis paleido naują melodiją, ir Veronika su kluso. Žiūrėk, panaši į jos seniai girdėtąją Garsus Abdula, žiaurus plėšikas...

Klausydamosi tos melodijos, Veronika suabejojo, ar ji gerai atsimena žodžius. Ar nebus tik kita tvarka: žiaurus Abdula, garsus plėšikas? Ieškodama atmintyje atsakymo, ji atsirėmė į stulpą ir žiūrėjo į bėgančias anteles-taikinius. Baigęs šaudyti, kelis kartus į ją žvilgtelėjo aukštas žilas vyras smaila barzdele.

Kartodama vis tą vieną eilutę apie plėšiką Abdulą, ji nebeamatė jau ir šaudytojų. Visur pleškėjo, užė, griežė. Kai ji vėl kilsterėjo galvą, žilasis vyriškis stovėjo priešais ir šypsojosi.

-- Labas, ponio Šventariene, -- pagaliau pratarė jis.

-- Labas, -- atsakė nustebusi Veronika. Ji tokio žmogaus, rodos, niekada nėra mačiusi.

-- Linksma?

-- Iš kur čia bus linksma? Ūžia, terškia, tai ir visas linksmumas.

-- Kaip čia gali būti nelinksma? Jei žmogus gyvas, sveikas, sotus, tai jau vien dėl to linksma. Aš atėjau, pasisukiojau, pašaudžiau, ir man dar linksmiau pasidarė. Taip linksma, kad net šokti galėčiau. Šokim, trypinkim, linksmi būkim, tra-lia-lia, tra-lia-lia! -- ir jis porą kartų apsusuko. -- Einam pasivažinėsim.

-- Kur aš čia dabar!

-- Einam, Šventariene, einam.

-- Kai senės pradės važinėti, tai žmonės ims juoktis. Sakys, pasaulio galas.

-- Pasaulio galo dėl to nebus. Sėsk tan vežimėlin, o aš šitan. Sėsk, sėsk, tuoj paleis važiuoti!

Ir Šventariene atsisėdo, nes tasai vyras sumokėjo patarnautojui pinigų. Kas jis toks ir iš kur pažįsta Veroniką? Ji tikrai, rodos, tokio žmogaus nėra mačiusi.

(Bus daugiau)

Saugus ir pelningas santaupų investavimas į nekilnojamąjį turtą

Jūs gaunate Kalifornijos valstybės įstaigose įregistruotą nuosavybės lakštą, be Jūsų sutikimo ar su Jumis neatsiskaičius niekam neperleidžiamą. Dėl smulkesnių informacijų kreipkitės į mus, lietuvių įkurtą ir vadovaujamą investavimo Bendrovę

RUTA Inc., 3002 Santa Monica Blvd.
Santa Monica, Calif. 90404
Tel.: (213) 828-7525

JAU GALIT ATSIKVIESTI SAVO GIMINĖS IR DRAUGUS IŠ LIETUVOS Į AMERIKĄ

APMOKAMAS PATARNAVIMAS: Atkvieskit savo gimines jus aplankyti! Greitas mūsų teletype susisiekimas su Maskva suteiks jums žinias apie kelionės paruošimą. Atsilankytis arba skambinkit mūsų įstaigai gavimui pilnų smulkmenų!

GROGER TRAVEL BUREAU

152 THE OLD ARCADE CLEVELAND, OHIO 44114
TELEF. 621-6036

STATIONARY ENGINEER

Must have City of Detroit first class license. Swing shift.

Apply employment office
JEFFERSON ASSEMBLY PLANT
965 Clairpointe

Detroit, Michigan

AN EQUAL OPPORTUNITY EMPLOYER (96-6)

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

JEI JŪS NORITE SIŪSTI SIUNTINĮ — DOVANAS Į LIETUVĄ IR VISAS SOVIETŲ SĄJUNGOS DALIS

NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS FIRMOS

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, Inc.

(Licensed by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA

Tel. (212) 581-6590
(212) 581-7729

1776 Broadway, New York, N. Y. 10019

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės; jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų.

Firma—skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

• ALLENTOWN, PA. — 126 Tilghman Street	HE 5-1654
• BALTIMORE, MD. — 1900 Fleet Street	DI 2-4240
• BROOKLYN, N.Y. — 1536 Bedford Avenue	IN 7-6465
• BUFFALO, N.Y. — 701 Fillmore Avenue	TX 5-0700
• CHICAGO, ILL. — 1241 No. Ashland Avenue	HU 6-2818
• CLEVELAND, OHIO — 1028 Kenilworth Avenue	PR 1-0696
• DETROIT, MICH. — 11801 Joe Campau Avenue	365-6780
• FARMINGDALE, N.J. — Freewood Acres	363-0494
• HAMTRAMCK, MICH. — 11339 Joe Campau Avenue	365-6740
• HARTFORD, CONN. — 122-126 Hillside Ave.	249-6218
• JERSEY CITY, N.J. — 219 Montgomery Street	HE 5-6363
• LOS ANGELES, CAL. — 107 So. Vermont Avenue	DU 5-6550
• NEWARK, N.J. — 378 Market Street	MI 2-2452
• NEW YORK, N.Y. — 78 Second Avenue	OR 4-1540
• PHILADELPHIA, PA. — 631 W. Girard Avenue	PO 9-4507
• RAHWAY, N.J. — 47 E. Milton Ave.	381-8997
• SO. BOSTON, MASS. — 396 W. Broadway	AN 8-1120
• SOUTH RIVER, N.J. — 46 Whitehead Avenue	CL 7-6320
• SYRACUSE, N.Y. 13204 — 515 Marcellus Street	475-9746
• TRENTON, N.J. — 1152 Deutz Avenue	EX 2-0306
• UTICA, N.Y. — 963 Bleeker Street	RE 2-7476

Naturally

SUPERIOR SAVINGS

Main Office: SINCE 1909
798 EAST 185th STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE
Cleveland, O.

5 1/4% CERTIFICATE OF DEPOSIT
\$5,000 minimum — 6 months maturity

5 3/4% CERTIFICATE OF DEPOSIT
\$5,000 minimum — 1 year maturity

6% CERTIFICATE OF DEPOSIT
\$10,000 minimum — 2 year maturity

DETROITO LIETUVIŲ ŽINIOS

KALĖDŲ EGLUTĖ

L.B. Detroito apylinkės liuanistinė mokykla gruodžio 20 d. 3 val. Lietuvių Namuose turėjo suruošusi Kalėdinę Eglutę, kurią atidarė mokyklos vedėjas Kostas Jurgutis ir po jo VIII kl. mokinys R. Savickas pakvietė atsistojimu pagerbti vaidinamo 3-jų veiksmų Kalėdinio vaizdelio "Nuotykis Nykštukų Karalystėje" autorių Jurgį Radvilą, kuris mirė vasarą. Atvykusius svečius pasveikino VIII kl. mokinė B. Zubrickaitė.

Kalėdinis vaizdelis "Nuotykis Nykštukų Karalystėje" buvo suvaidintas II ir III klasės mokinių. Nors visi artistai

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

jauni, bet pavestus jiems vaidmenis atliko gerai. Tiek vaidyboje, tiek lietuvių kalboje buvo stiprūs ir scenoje jautėsi kaip geri vaidintojai. Tai režisieriaus mokytojo K. Griciaus nuopelnas.

Jis būdamas aktorius ir prityręs vaidintojas ir iš jaunų mokinių sugebėjo paruošti šiam vaidinimui gerus vaidintojus. Į vaizdelį buvo įjungtos ir dainos: Tyliąją naktį, stoviu ant akmenėlio, Jurgeli, meistrelli, El džium, džium ir kitos. Dainavo vyresnieji mokiniai. Dirigavo mok. Pr. Zaranaka. Vaizdelį vaidino: Miškinį — D. Jurgutis, kiškį P. Jurgutis, Kostuką — P. Matvėkas, Elenutę — D. Žemaitytė, Jonuką — V. Kvietys, Petruką — A. Rugienius, Onytę — A. Lelytė, Rūtelę — A. Naumaitė, Petrutę — L. Palaikytė, Aldutę — D. Alkevičiūtė, Vytuką — D. Skiotys, I nykštuką — L. Orentas, II nykštuką — D. Rudis, III nykštuką — A. Keblys, IV nykštuką — L. Gilvydis, Gražutį — A. Kazlauskas, riestanosį — L. Mikštas, vaikus D. Rugienutė ir G. Zaranaka. Snaižges vaizdavo: K. Butkūnaitė, R. Butkūnaitė, Z. Idzelytė, A. Jurgutyte, R. Kutkutė, R. Kutkutė, V. Kuraitė, V. Leonavičiūtė, V. Mikolionytė, J. Mykolaitytė, K. Panavaitė ir A. Sadauskaitė. Vaidinimui gražias dekoracijas paruošė M. Abarius, šviesas paruošė ir jas tvarkė J. Pusedėris, kostiumus pasiūvo, pagal D. Jurgutienės ir A. Milmantienės nurodymus, mamytės. Gramas mok. S. Smalinskienės ir J. Pusedėrio.

Po vaidinimų buvo paryta 60 minučių pertrauka, kad atsilankiusieji į Eglutę galėtų pasivaikšioti vaikų mamytėms pririnktais skanėtais.

Po pertraukos vadovaujami mok. Alb. Atkočaitienės mokiniai pašoko: Žiogelius, Blezdinę ir Kubilą. Po tautinių šokių sekė rateliai ir žaidimai. Šoko ir žaidė mažieji mokiniai vadovaujami mok. D. Dovenienės, A. Milmantienės, D. Arlauskienės, A. Butkienės ir D. Jurgutienės. Jiems žaidžiant atvyko ir Kalėdų sene-

pro žiūrą

M. SARGENIS

VINIEMI KOEGZISTENCIJA, O KITIEMI
NONEGZISTENCIJA

Šie metai mūsų tautos gyvenime liks ilgai atmintini. Tos skriaudos, kurios buvo padarytos mūsų tautai II pasaulinio karo metu, toliau vėl bolševikų tęsiamos su didžiausiu brutalumu. Lietuviai pavergtoje tėvynėje yra uždaryti į savotišką kalėjimą, iš kurio ištrūkti yra vargiai įmanoma. O jei kam ir pasiseka ištrūkti, kiek Maskvos pykčio, melo ir intrigų pasipila, kad tik tą lietuvių vėl atgal su jėga su sugrąžintų. Taip vyko su Brazinskais, taip vyko su Simu Kudirka. Tie du pavyzdžiai rodo, kaip maskviniai bolševikai bijo šviesos ir tiesos, kaip jis išniekina laisvės ir žmoniškumo idėjas.

Brazinskai, nepakeldami bolševikinės vergijos, gerai suplanavo pabėgimą ir privertė sovietų pilotą pasukti lėktuvą į Turkiją. Jiems laimingai pavyko pabėgti ir paprašyti turkų valdžios, egziliuotų teisių. Bet koks triukšmas kilo Maskvoje ir Lietuvoje "Brazinskai -- banditai, vagys, didžiausi nusikaltėliai". Išduoti, bolševikiniu žiaurumu nubauti, sušaudyti. Tačiau Turkijos vyriausybė į šį reikalą pažiūrėjo objektyviai ir teisingai. Ji bolševikų notas ir grasinimus atmetė ir Brazinskams teismo keliu pripažino egziliuotus teises. Tai parodo Turkijos vyriausybės ir jos teismų teisingumą ir žmoniškumą. Už tai Turkijos valdžiai priklauso visų lietuvių didžiausia pagarba ir padėka.

Kitas skaudus įvykis, kuris lietuvių nepaprastai sujaudino, tai Simo Kudirkos, bolševikinio jūros vergo, heroiškas bandymas išsiveržti į laisvę. Kiek jis naktį nemiegojo, kiek jis vilčių dėjo į Amerikos žmoniškumą. Ir, deja, koks smūgis. Ta da, kada jis pasiekė laisvę, JAV administraciniai pareigūnai jį vėl atidavė bolševikų vergijai, kankinimams, o gal ir mirčiai. Šis įvykis sukėlė didelį triukšmą JAV ir viso pasaulio laisvojoje spaudoje. Pats prezidentas didžiai apgailestavo ir piktinosi pareigūnų elgesiu. Trys pareigūnai -- admiralas Ellis, kap. Eustis ir kap. Brown -- nubauti, skelbiama, kad pabėgėję anksčiau į pensiją. Bet ar tai tinkama bausmė? Jie ir toliau naudosis patogių gyvenimu o Simas Kudirka dėl jų kaltės neteks paskutinės dalelytės laisvės, o gal ir gyvybės. Šį įvykį mes įrašysime kaip juodžiausią dėmę į JAV istoriją. Iš jo tenka ir pasimokyti, kad koeegzistencinė politika mūsų tautai yra didelė nelaimė: didiesiems ji suteikia teisę egzistuoti, o mažiesiems ji įamžina vergiją ir dažna proga juos atiduoda mirčiai. Ar JAV politikai iš šios pamokos pasidarys tinkamas išvadas? Kaip ten bebūtų, bet Simo Kudirkos vardas liks mūsų tautos istorijoje kaip kankinio ir didvyrio sinonimas.

BASKAI IR ŽYDAI

Kiti du pasaulinės reikšmės įvykiai -- tai baskų ir žydų nuteisimas mirties bausme Burgoose ir Leningrade.

Baskai -- vakariniuose Pirenejų kalnuose prie Biskajos įlankos gyvenanti sena tautelė, kuri turi apie 900.000 gyventojų. Ji skiriasi nuo ispanų savo kalba. Ji siekia laisvės. Ji kovojo prieš Ispanijos dabartinį režimą. Šiomis dienomis jų 16 pogrindžio kovotojų buvo nubauti: iš jų 6 mirties bausme. Baskų slaptosios organizacijos buvo pagrobosios vokiečių konsulą Beihlį. Grasė jį nužudyti, jei baskai bus nubauti mirtimi. Jį paleido, matyt, gavę garantiją, kad mirties bausmė nebus vykdoma. Taip ir įvyko: Franko visiems 6 mirties bausmę pakeitė kalėjimu. Bet kiek daug neramumo kilo visame pasaulyje dėl baskų. Mes, lietuviai, iš savo pusės trokštame visoms tautoms, visiems pasaulio žmonėms laisvės, bet mes norime, kad ir mums kitos tautos pripažintų teisę į visišką laisvę ir valstybinę nepriklausomybę. Bet, pvz., vokiečių tauta, ar kėlė tokį triukšmą dėl Brazinskių ir Kudirkos, kokį kelia dėl baskų? Vokiečių televizija net nusišėpė S. Kudirkos tautybę, priskirdami jį sovietų jūreiviams, atseit nelietuvius, o rusus bandė pabėgti...

Leningrado teismo žydų nuteisimas (du iš jų nuteisti mirties bausme) nemažiau sukėlė pasipiktinimo ne tik Izraelio valstybėje, bet ir visose laisvė mylinčiose tautose. Ypač mes, lietuviai, esame pasipiktinę Maskvos bolševikų nežmonišku elgesiu: pavergti tautas ir neduoti teisių tų tautų žmonėms laisvai apsispręsti, kur jie norėtų gyventi. Žydai turi savo valstybę ir jie turi teisę surinkti visus savo tautiečius, kurie nori, į ją. Politinio pabėgimo negalima laikyti nusikaltimu. Žydai siekė pabėgti į laisvę: jie nenusikalto. Todėl mes solidarizuojame su visa žydų tauta, kur jos žmonės begyventų, ir reiškiame didžiausią protestą prieš gėdingą Leningrado teismo sprendimą. Kokią teisę turi Brežnevo tarnai kaltinti Franko dėl baskų nuteisimo mirties bausme, jei Brežnevas su savo bolševikine klika vykdo kitų tautų persekiojimus, kankinimus, žudymus. Tai tegali daryti tik tie politikai, kurie neturi nė lašelio moralės.

lis su didžiausiu maišu dovanų ir pradėjo jas dalinti. Meniška ir gražiai buvo parengta Kalėdų Eglutės programa, ku-

rią savo piešiniais papuošė patys mokiniai.

Į Kalėdų Eglutę prisi- rinko pilna salė žmonių.

A. Grinius

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

PASKAITA APIE ŠAULIUS

Šį sekmadienį, sausio 10 d., 11:30 v. Šv. Jurgio parapijos salėje bus paskaita apie Lietuvos šaulius ir jų veiklą tremtyje. Paskaitą skaitys šaulys teisininkas J. Krygeris. Po paskaitos šaulių susirinkimas ir naujų narių registracija. Buve Lietuvoje saules ir šauliai paduoda pareiškimus grįžimui atgal į šaulių kuopą.

Clevelando kuopos valdyba prašo visus clevelandiečius į paskaitą atsilankyti.

ISPĖJIMAS DĖL NAMŲ MOKESČIŲ

Namų mokesčiai turi būti sumokėti iki š. m. sausio 19 d.

Turintieji skundų dėl mokesčių pakėlimo privalo asmeniškai atvykti į Board of Revision įstaigą Clevelande, 1219 Ontario St., III aukštas ir įteikti raštu skundą, užpildydami specialią anketa.

Tie, kurie turėtų sunkumų ir būtų reikalingi pagalbos, prašomi kreiptis į p. Juozą Stempužį tame pačiame pastate I aukšte, kambarys 110, arba telefonu — 241-2700, Ext. 671.

PAMALDOS UŽ MYKOLĄ KRUPAVICIŲ

Pereitą sekmadienį Šv. Jurgio parapijos bažnyčioje buvo atlaikytos pamaldos už velionį prel. Mykolą Krupavičių. Šv. Mišias laikė ir pamokslą pasakė kun. Tomas Žiūraitis, O. P., plačiau išskeldamas Mykolo Krupavičiaus nuopelnus Lietuvai ir lietuviams.

Pamaldų metu giedojo sol. J. Daugėlienė, Čiurlinio Ansamblis ir Šv. Jurgio parapijos choras. Pamaldose dalyvavo daug didesnis skaičius žmonių negu eilinį sekmadienį. Pamaldos buvo užprašytos LKD skyriaus.

Po pamaldų parapijos salėje įvyko ALTO pranešimas Brazinskių ir Simo Kudirkos reikalais. (ag)

APSAUGOS MIESTO PARKUS

Clevelandui, tarp kitų 12 didelių miestų, federalinė valdžia paskyrė stambią sumą pinigų įvedimui apsaugos ir priežiūros parkų nuo siauciančių niekdarių ir žmogžudžių. Tarp kitų parkų į tą planą įeina ir Rockefeller parkas, kuriame yra tautiniai kultūriniai darželiai. Miesto viešos saugos direktorius ir parkų direktorius imasi priemonių įvesti parkuose stiprią apsaugą žmonėms ir parkų įrengi-

Jaunieji Jūratė ir Marius Jakuliai.

JŪRATĖS PAULIUKONYTĖS IR MARIOUS JAKULIO SUTUOKTUVĖS

Naują lietuvišką šeimą Clevelande sukūrė Marius Jakulis ir Jūratė Pauliukonytė. Sutuoktuvės įvyko 1970 m. gruodžio mėn. 19 d. Holy Family Church, Parma Heights. Sutuoktūvių balių suruošė jaunosios tėvai p. Pauliukoniai savo namuose.

Jaunosios Jūratės pamer-gės buvo Daina Maurukaitė, Dalia Bložytė ir Barbara Ūsaitė. Jaunąjį Marių palydėjo pabroliai, brolis Eugenijus Jakulis, Vytenis Gatautis ir Rimantas Vaitėnas.

Bažnyčios apeigos žymėjosi savo estetiškumu, o solistas Stasys Baras savo galingu balsu įbrėžė sutuoktūvių pažadų didingumą. Sutuoktūvių balius buvo puikiai suruoštas. Lūzo

mams. Tas apims ir kultūrinių darželių pataisymą ir priežiūrą.

RESPUBLIKONAS — PO 38 METŲ!

Pirmą kartą nuo 1932 metų respublikonas, išrinktas vienu iš trijų Cuyahoga apskrities komisijonierių, dabar užėmė vietą. Tai — Seth Taft. Iki šiolei per 38 metus tą komisiją valdė vieni demokratai.

Praeito lapkričio mėn. rinkimuose lietuviai uoliai dirbo už respublikonus ir daug prisidėjo prie išrinkimo Seth Tafto, Ralph Perko ir Roberto Tafto. (ks)

stalai nuo skanių valgių ir gėrimo, o namai skambėjo nuo linksmų svečių dainų.

Jaunieji gerai žinomi lietuvių jaunimo tarpe. Jūratė yra inž. Ričardo Pauliukonio ir daktarės Gražinos Pauliukonienės duktė. Ji šiuo metu ruošiasi baigti filosofijos mokslus Baldwin Wallace College, Berea, Ohio. Jaunimo tarpe pasižymi savo gyliu galvojuimu ir gražia lietuvišką dvasią. Jūratė priklauso L. S. T. Korp! Neo-Lithuania Clevelando skyriui.

Marius yra p. Zigmo ir Eugenijos Jakulių sūnus. Jis yra baigęs chemiją Case Western Reserve University, studijavo metalurgiją Cleveland State University, ir šiuo laiku gilinasi teisės moksluose Cleveland Marshall Law School siekdamas Juris Doctor laipsnio. Jis dirba Cleveland Electric Illuminating Co. kaip elektros prekybos ir pristatymo inžinierius, kur jau pasižymėjo savo darbštumu ir sumanumu. Marius nuo pat mažens yra buvęs skautas, o studentu būdamas pasižymėjo veikdamas L. S. T. Korp! Neo-Lithuania gretose.

Be to dalyvavo dar 5 lėlės, 6 lakštingalos, 12 kareivėlių, trupinukai — vaikų darželis, vandens lašeliai ir snieguolės — 1 sk. mokiniai. Vaizdelis paruoštas labai ribotam laike buvo gražiai ir sėkmingai atliktas.

Po vaizdelio tuoj sekė "Betliejaus Praktatėlėj" — gyvasis paveikslas su mokyklos choru atliekant giesmes ir dainas, kurioms vadovavo muz. Alf. Mikulskis.

Visiems darželio ir pirmųjų šešių skyrių mokiniams pasilikus scenoje atvyko Kalėdų Senelis (A. Čiuberkis) su dovanomis. Vėliau visi vaišinosi apatinėje salėje.

Tėvų Komitetas susidaręs iš pirm. A. Kavaliūno, I. Gedrienės, P. Kauno, A. Petraitienės, V. Sniečkaus, V. Urbaičio ir V. Žiedonienės daug pasidarbavo ruošiant šią šventę. (mk)

• **Prieš atnaujindami savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokesčių paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.**

Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos kalėdų eglutės vaidintojai su Kalėdų seneliu, J. Garlos nuotrauka

KALĖDŲ EGLUTĖ

Š. m. sausio mėn. 3 d., Naujosios parapijos salėje įvyko Clevelando šv. Kazimiero Lit. Mokyklos Kalėdų Eglutė.

Salėje stovėjo eglutė papuošta lietuviškais šiaudnukais, kuriuos padarė akademikės skautės. Programos viršelius pašė mokyklos mokiniai.

Programai gan punktučiai prasidėjus visus sveikino mokyklos vedėjas P. Balčiūnas. LB II-os Apyl. valdybos pirmininkas V. Čyvas mokyklai įteikė 200 dol. auką. S. Radzevičiūtė ir A. Mackevičius įteikė dr. D. Kesiūnaitės Fondo vardu 500 dolerių dovaną.

Scenai atsidarius matėme vaikų kambarį pilną žaislų. Kūčių nakties vaizdelis buvo sukurtas N. Jankutės ir gražiai papildytas ir režisuotas A. Muliolienės. Mokytojai: I. Gedrienė, G. Iešmantienė, S. Kazlauskienė, M. Kizienė, P. Karalius ir H. Stasas prisidėjo prie paruošimo.

Deko racijomis rūpinosi mok. S. Laniauskas, jas gražiai padarė dail. R. Laniauskas. Šviesų efektai buvo A. Jonaičio. Kostiumus padarė vaikų mamytės.

Vaidintojai buvo: Aldutė — R. Staniškytė, Algiukas — A. Miškinis, pajacas — A. Zylė, katinas — A. Kazlauskas, šuo — D. Kazėnas, avytė — L. Balčiūnaitė, meškytė — R. Rydelytė, kanarėlė — E. Muliolytė, žirgas — V. Kavaliūnas, 1-a lėlė — R. Motiejūnaitė, pelės — L. Juodišytė ir R. Kazlauskaitė, peliukai — R. Kižys, P. Staniškis ir P. Ramūnas, Vanduo — A. Rumša, Duona — D. Miškinytė.

Be to dalyvavo dar 5 lėlės, 6 lakštingalos, 12 kareivėlių, trupinukai — vaikų darželis, vandens lašeliai ir snieguolės — 1 sk. mokiniai. Vaizdelis paruoštas labai ribotam laike buvo gražiai ir sėkmingai atliktas.

Po vaizdelio tuoj sekė "Betliejaus Praktatėlėj" — gyvasis paveikslas su mokyklos choru atliekant giesmes ir dainas, kurioms vadovavo muz. Alf. Mikulskis.

Visiems darželio ir pirmųjų šešių skyrių mokiniams pasilikus scenoje atvyko Kalėdų Senelis (A. Čiuberkis) su dovanomis. Vėliau visi vaišinosi apatinėje salėje.

Tėvų Komitetas susidaręs iš pirm. A. Kavaliūno, I. Gedrienės, P. Kauno, A. Petraitienės, V. Sniečkaus, V. Urbaičio ir V. Žiedonienės daug pasidarbavo ruošiant šią šventę. (mk)

• **Prieš atnaujindami savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokesčių paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.**

S. Radzevičiūtė įteikia dr. D. Kesiūnaitės fondo 500 dolerių Vysk. Valančiaus lituanistinės mokyklos vedėjui Pr. Jogai, mokyklos bibliotekos įsigijimui. Panašią sumą 500 dol. įteikė ir Šv. Kazimiero lituanistinei mokyklai. Dešinėje stovi V. Palūnas, J. Garlos nuotrauka

• **Vysk. M. Valančiaus** mokyklos kalėdinė programa įvyko gruodžio 19 dieną. Po programos mokyklos tėvų komitetas visus dalyvius pavaišino. Baigiantis vaišėms atvyko Kalėdų senelis, kuris visus apdovanojo.

Stefanija Radzevičiūtė Vysk. M. Valančiaus mokyklai įteikė 500 dol. auką, kuri buvo skirta iš a. a. Dr. Dominikos Kesiūnaitės Vardo Fondo. Pinigai bus panaudoti lietuviškos bibliotekos praplėtimui įsigyjant Lietuvių Enciklopediją, "Mūsų Lietuvą", literatūrinės plokštelės ir kitas vaizdines priemones. Tai bene pirmas atsitikimas, kad bet koks fondas atkreipė dėmesį į lietuviškų mokyklų bibliotekos reikalingumą.

• **Central National Bankas** praneša, kad sumažino procentus FHA apdraustoms ir VA garantuojamoms paskoloms nuo 8% iki 7 1/2%. Naujos ratos įsigalioja tuoj pat.

"Paskolos procentų sumažinimas, sako Central vykdomasis pirmininkas Edward L. Carpenter, yra svarbus žingsnis Central Banko, išjudinti namų pardavimą Clevelando rinkoje".

Central Bankas pradėjo propagandinę kompaniją, kuri pabrėžia kaip naują banką, su naujom idėjom ir naujais patarnavimais.

Sumažinimas procentų valstybės apdraustoms paskoloms yra tikrai vienas aspektas šioje naujoje Central programoje. Šios nau-

jos sąlygos suteiks reikalingą paramą, kad namų pardavimo rinka vėl išsijudintų.

LSK ŽAIBO KLUBAS ŠVĖS DVIDEŠIMTMEČI

Vasario 6 d. Žaibo klubo dvidešimtmečio proga Clevelande įvyks krepšinio ir tinklinio rungtynės. Žaisti atvažiuoja PPSK Aušros jaunųjų krepšinio komanda ir LSK Neries moterų tinklinio komanda.

Vakare, Šv. Jurgio parapijos salėje, įvyks akademija - banketas. Programoje dalyvaus rašyt. Aloyzas Baronas iš Chicago.

Skaitykit ir platinkit DIRVĄ

FOREMAN

Experienced in the manufacturing of MILLING CUTTERS.

Knowledge of MILLING and GRINDING OF CUTTERS necessary, supervision experience required.

216-238-3311 (1-5)

Clevelande įsikūrusios šaulių kuopos nariai su išrinkta valdyba. Sėdi iš kairės: A. Mikoliūnas, E. Šarkauskienė, pirmininkas dr. K. Pautienis, J. Krygeris, Grincienė, M. Barniškaitė. Stovi: Jokūbaitis, Muliolis, Pautienienė, Grincius, Korsakas, Jokūbaitienė, Šarkauskas, Vaiginis, Mainelis ir Jonaitis. J. Garlos nuotrauka

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Visi svetimšaliai, gyveną Amerikoje ir neturį JAV pilietybės, nuo 1971 m. sausio 1 iki 31 d. turi užpildyti registracijos kortelę, kuri gaunama pašte.

Neužsiregistravę, gali būti smarkiai nubausti.

• JAV ir Kanados Lietuvių 4-sios Dainų Šventės Vykdomojo Komiteto būstinės adresas: 6643 S. Maplewood Ave., Chicago, Illinois 60629, U.S.A., telef. (312) 436-5665.

CHICAGO

VAKARAS SU
K.S. KARPIUM

Gruodžio 20 d. Lietuvių Taut. Namų būstinėje ALTS Chicagos skyrius turėjo gražų narių susirinkimą. Jį vedė vald. pirmininkė O. Biežienė, sekretoriavo -- E. Valiukėnienė. Susirinkime dalyvavo ALTS garbės narys clevelandietis K. Karpis.

Susirinkimo eigoje pasiinformuota dienos reikalais, pasidalinta mintimis dėl veiklos. Sąjunga pirm. Teodoras Blinstrubas pasidžiaugė gražiomis skyr. vald. pastangomis bei skaitlingu ir nuotaikingu dienos susirinkimu.

Po susirinkimo Ant. Šošė parodė ekrane svečio K. Karpiaus atvežtą filmą iš Prezidento A. Smetonos dienų šiame krašte. O taip pat jo laidotuves. Atskirai parodyta kultūrinių tautinių darželių Clevelande organizavimas, statyba bei įvairios iškilmės jų rajone.

NUOŠIRDŲS LIETUVIŲ RĖMĖJAI

Sofija ir Normanas Bursteinai viename lietuvių rengime

Chicagos vidurmiestyje (185 N. Wabash Ave.) kailių prekybą turi buvę kaimiečiai Sofija ir Norman Bursteinai. Didžiąją dalį jų klientų sudaro lietuviai, nes abu Bursteinai aktyviai dalyvauja lietuvių gyvenime ir ypač daug aukoja šalpai bei kitoms lietuviškomis institucijoms. Nesišvaisto jie didelėmis sumomis, nes jų neturi, bet visuomet aukoja tiek, kiek išgali.

Vieną dieną, užsukęs į Bursteinų kailių prekybą, paprašiau jų nuotraukos Dirvai.

— Ar tai tautininkų laikraštis? — paklausė N. Bursteinas.

— Taip, tai tautinės minties laikraštis, labai artimas a. a. buv. Lietuvos prezidento Antano Smetonos ideologijai, — atsakiau.

— Puiku, — džiaugėsi N. Bursteinas, — mes a. a. Smetoną puikiai prisimename. Tai buvo puikus žmo-

Susirinkimo dalyviai reišė padėką filmų sav. K. Karpiui savo taikliais sakiniiais teikusiam vaizdų paaiškinimus.

Po susirinkimo buvo kavutė. Jos metu A. Biežienė, Ant. Kalvaitis ir dr. S. Biežis arčiau pristatė svečių K. Karpių, trumpai nupasakodami jo ilgametę šakotą veiklą. Geriausių sekmių jam linkint, sudainuota II-giausių metų! O priedo sudainuota daina, aidėjusi Clevelande, K. Karpiaus pagerbime: "Aras Tau, Karpiau, neskiauk!"

Gerą valandą truko malonūs pašnekesiai ir bendros dainos, kurioms vadovavo dr. Ant. Kalvaitis.

Būsima šio skyr. narių pramoga numatoma 1971 m. sausio 23 dieną. (vj)

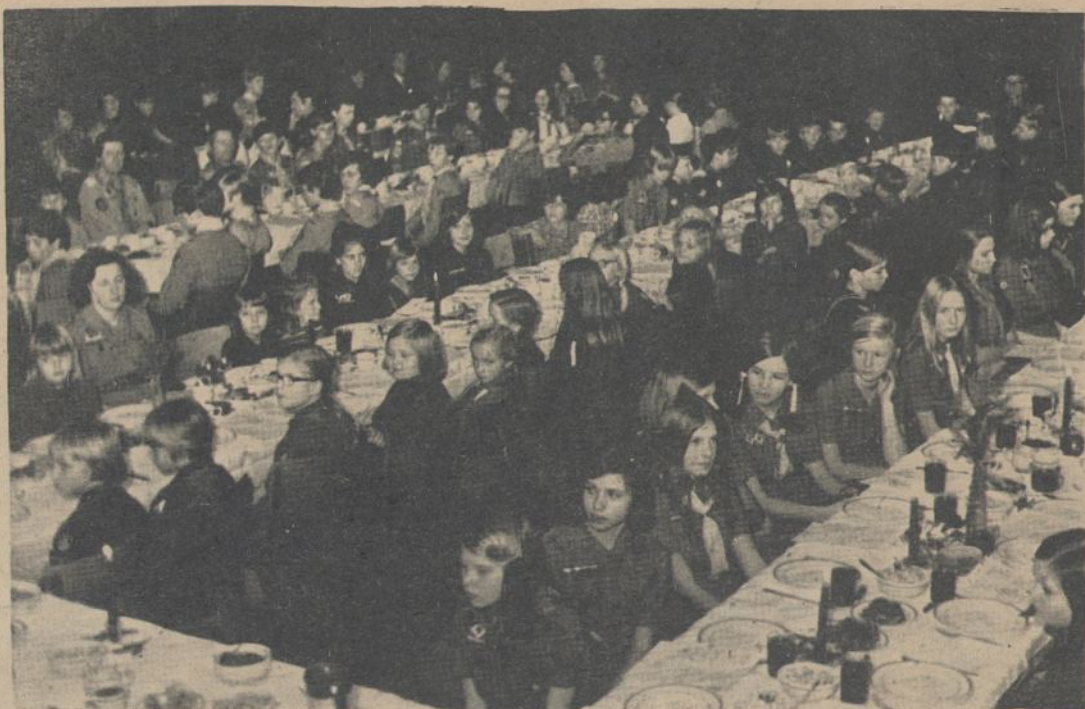
ROCHESTER

MOKYKLOS ŠVENTĖ

Lituanistinės mokyklos mokiniai gruodžio 20 d. puikiai suvaidino Zitos Visockienės "Kalėdos miške".

Programoje dalyvavo 22 vaidintojai. Pritaikytus kostiumelius pagamino vaikų mokytojos. Vaidinimui mokinius paruošė Izabelė ir Vytautas Žmuidzinai. Po to jaunieji pašoko keletą šokių, vadovaujant šokių mokytojai Nijolei Draugelienei.

Atvykęs Kalėdų Senelis įteikė vaikams dovanėles. Darbščios mokytojos, priešaky su M. Stankiene, gausiai susirinkusius tėvelius ir senelius pavaišino kavute su gardžiais užkandėliais.

Dalis Toronto skautų dalyvavusių bendrose kūčiose Prisikėlimo parapijos salėje. S. Dabkaus nuotrauka

SKAUTŲ BENDROS KŪČIOS TORONTE

Šatrijos ir Rambyno tuntų bendros kūčios gruodžio 19 d. sutelkė į Prisikėlimo parapijos salę nemažai jaunimo. Daugumoje dominavo jaunesniosios kartos arba priaugantis jaunimas. Per eilę metų stebint

Maldą sukalbėjo kun. L. Januška. Mokyklos vedėjas Br. Krokys savo kalboje pabrėžė, kad lietuviybė išsilaikys ir ateityje, jei tarpiniai bendradarbiaus šeima, parapija, lituanistinė mokykla, organizacijos ir bendruomenė.

Šventės programa buvo didinga ir suteikė daug džiaugsmo susirinkusiems. Šventę suruošė mokyklos tėvų komitetas (dr. A. Klimas, M. Stankienė ir P. Matukas).

Atidaromąjį ir užbaigęs žodį dėkojant mokytojams ir svečiams už paramą tarė dr. A. Klimas. Šventė laikytina labai pasisekusia.

R. Liormanas

AUSTRALIJOS LB TARYBOS SUVAŽIAVIMAS

Lietuvių Dienos Melbourne praėjo sklandžiai ir gražiai, išskyrus patį Australijos Lietuvių Bendruomenės Tarybos suvažiavimą, kur buvo nemažai dumblo. Prieš renkant naują valdžią, karštieji aprimo ir susitaikė.

Nutarta, kad Krašto Valdyba būtų kilnojama, o ne pastovi, kaip buvo iki šiol. Po ilgų metų vadovavimo krašto valdybai, Sydnėjus atsikratė vadovybės ir dabar galės atsipūsti ir susitvarkyti.

Garbė vadovauti Australijos Lietuvių Bendruomenėi teko Adelaidėi. Į Australijos Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdybą išrinkti: V. Neverauskas, J. Neverauskas, M. Pocius, E. Dainienė, R. Pocius, J. Vasiliauskas ir Baltutis.

Kitas ALB Krašto Tarybos suvažiavimas bus už dviejų metų Sydnėje.

V. Kazokui pasitraukus iš Mūsų Pastogės redakcijos pareigų, laikinai redaguos dr. A. Mauragis, kartu su redakcine kolegija.

skautų kūčių paruošas, reikėtų pastebėti, kad ši pastaroji savo gausumu išsiskiria iš visų kitų. Tikrai ji buvo pranašesnė už ankstyvesnes. O tokioje didžiulėje šeimoje, kur žvilgsnis metas į mūsų tėvynę Lietuvą ir puoselėjimos lietuviškos tradicijos, tikriausiai yra malonu pabūvoti ir suaugusiems.

Susėdus už paruoštų kūčių vaisėmis stalų, žodį tarė skautininkas K. Batūra. Apie lietuviškus kūčių papročius ir jų prasmę mūsų dabarties gyvenime gražiai nusakė kun. P. Ažubalis. Po to sekė trumpa programa, į kurią įėjo montažas ir kanklėmis buvo pagrota keletas kalėdinių giesmių. Pagrindinės montažo išpildytojos buvo skaučių trejetas: Rita Lapaitė, Silvija Šarkaitė ir Jūratė Kobelskytė.

Pradedant kūčių vaisės Rambyno tunto dvios vadas paskautininkas Tėvas Šimanavičius sukalbėjo maldą. Šių kūčių vakaro rimtis, plotkelių laužymas, žvakių uždegimas ir giesmės mūsų mintis nukėlė į visus pasaulio kampelius ir ta akimirka buvo pati brangiausia. Mes jutome, kad šią valandą ne visi mūsų broliai ir sesės yra tokie laimingi ir kad ne visi taip

laisvai gali susėsti prie didžiulio ir bendro kūčių stalo. Jos priminė mums ne vien Simą Kudirką, kuris norėjo su mumis dailintis kūčių plotkele, bet ir šimtus tūkstančių lietuvių beklaidžiojančių plačiose Kazachstano stepėse ir šaltose Sibiro taigose.

Po paskautininko kun. A. Žilinsko baigiamojo žodžio atsilankė kalėdų senelis ir mažuosius skautukus-kes apdalino dovanėlėmis. Šį jaukų kūčių subvimą paruošė Šatrijos tunto tunti-ninkė L. Gvildienė kartu su visa eile veiklių skautininkių, o šio vakaro programą sumaniai pravedė Silvija Šarkaitė. (pb)

Toronto skautų suruoštos bendros kūčios p. Yčienė dalijasi plotkele su Z. Pilipavičiumi. Šalia sėdi Melnikaitė. S. Dabkaus nuotrauka

Rita Lapaitė, Silvija Šarkaitė ir J. Kobelskytė atlieka meninę programą bendrose kūčiose. S. Dabkaus nuotrauka

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRY S MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS

LAI DOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRY S MODERNIOS KOPLYČIOS